

Toolbox beleidsvisie externe veiligheid

- ☐ Introductie
- 1** Voorbereiding
- 2** Nulmeting
- 3** Beleidsvisie
- 4** Uitvoeringsprogramma

provincie **HOLLAND**
ZUID

SEPTEMBER 2010

1 Voorbereiding

- 1.1** Wat is de voorbereiding?
- 1.2** Waarom is de voorbereiding belangrijk?
- 1.3** Hoe voer ik de voorbereiding uit?
 - Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
 - Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
 - Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

3 Beleidsvisie

- 3.1** Wat is een beleidsvisie?
- 3.2** Waarom stel ik een beleidsvisie op?
- 3.3** Hoe stel ik een beleidsvisie op?
 - Bepaal de uitgangspunten.
 - Verken de bestuurlijke ambities.
 - Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
 - Bepaal de strategie voor implementatie.
 - Benoem het overgangsbeleid.
- 3.4** Verankering en borging
- 3.5** Tips & tricks

2 Nulmeting

- 2.1** Wat is een nulmeting?
- 2.2** Waarom voer ik een nulmeting uit?
- 2.3** Hoe voer ik een nulmeting uit?
 - Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
 - Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
 - Scan de uitvoeringsorganisatie.
 - Scan de beleidsomgeving.
- 2.4** Vaststelling en borging
- 2.5** Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

- 4.1** Wat is een uitvoeringsprogramma?
- 4.2** Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?
- 4.3** Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?
 - Benoem de agenda en de hoofdpunten.
 - Benoem de activiteiten.
 - Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.
 - Maak een opzet voor de borging door monitoring.
- 4.4** Verankering en borging
- 4.5** Tips & tricks

Introductie

Wat is deze toolbox?

Sinds de vuurwerkramp in Enschede is het voorkomen van ongevallen met gevaarlijke stoffen actueel. Op grond van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), de Circulaire risiconormering vervoer van gevaarlijke stoffen en de Circulaire buisleidingen moeten overheden bij bepaalde besluiten rekening houden met het onderwerp externe veiligheid. Dat geldt zowel voor ruimtelijke besluiten als voor het verlenen van vergunningen of het vaststellen van een routing gevaarlijke stoffen. De overheden die met externe veiligheid te maken hebben, hebben enige vrijheid bij het invullen van die

verantwoordelijkheid. Een goede manier om die verantwoordelijkheid in te vullen is het opstellen van een beleidsvisie externe veiligheid. Deze toolbox geeft handvatten voor het opstellen van een dergelijke beleidsvisie.

EV-beleid kan worden vastgelegd in de beleidsvisie externe veiligheid. Maar ook op andere manieren: bijvoorbeeld in een bredere visie op milieu of in een gemeentelijke structuurvisie. Deze toolbox gaat echter specifiek over de beleidsvisie EV, al zijn veel voorbeelden en tips ook bruikbaar als externe veiligheid onderdeel is van een brede visie.

Voor wie is deze toolbox bedoeld?

Deze toolbox is bedoeld voor medewerkers van gemeenten, provincies, milieudiensten of hulpdiensten die beleid over externe veiligheid willen formuleren. Deze toolbox geeft daar een aantal hulpmiddelen voor.

▢ **Achtergrond van de toolbox**

▢ **Motieven voor beleidsontwikkeling EV**

▢ **Uitdagingen van effectief EV-beleid**

Hoe is deze toolbox opgebouwd?

De opbouw van deze toolbox volgt de processtappen die in een tweetal pilotprojecten van de provincie Zuid-Holland zijn ontwikkeld:

▢ **Vorbereiding**

▢ **Nulmeting**

▢ **Beleidsvisie**

▢ **Uitvoeringsprogramma**

Per stap is hierbij ingegaan op de volgende vragen/aandachtspunten:

- **Wat?**
... is de kern van de inhoudelijke aanpak?
- **Waarom?**
... wordt deze stap uitgevoerd?
- **Hoe?**
... organiseer je de aanpak in deze stap?
- **Verankering en borging?**
... om er voor te zorgen dat de aanpak beklijft.

■ *Tips & tricks?*

... die handig zijn om in de gaten te houden, waaronder valkuilen.

Naast deze toolbox zijn andere hulpmiddelen beschikbaar zoals:

- IPO stramien tot formulering van externe veiligheidsbeleid, uitgegeven door IPO, 2004.
- De handreiking 'Samenwerken aan externe veiligheid', uitgegeven door VNG, 2008.

Achtergronden van het project 'ontwikkeling toolbox beleidsontwikkeling externe veiligheid'

Het ontwikkelen van de professionaliteit van de EV uitvoeringsorganisatie is één van de hoofddoelen van de programmafinanciering EV van VROM. Ook in het provinciale EV programma van Zuid-Holland is versterking van de uitvoeringsorganisatie op lokaal niveau een speerpunt. Daarom heeft de provincie het initiatief genomen om gereedschappen te ontwikkelen voor professionalisering van EV-beleid op lokaal en regionaal niveau.

Het project is ontstaan vanuit de behoefte van de provincie Zuid-Holland om op lokaal niveau te kijken naar de organisatie van het EV-proces: hoe zijn de taken verdeeld, wie is verantwoordelijk voor wat en hoe zijn de

processen geborgd zodat als het nodig is externe veiligheid op een goede wijze wordt betrokken in de besluitvorming. De organisatie van het proces binnen de gemeente waarin externe veiligheid moet worden uitgevoerd is immers van net zo groot belang als het bedenken van een goede visie op externe veiligheid. Een goede visie zonder een goed uitvoeringsapparaat leidt immers net zo min tot resultaten als een goede organisatie zonder visie.

Tijdens de uitvoering van het project is eveneens aandacht besteed aan het komen tot een beleidsvisie externe veiligheid waarvan de uitvoering vervolgens in de organisatie moet worden geborgd. Het betrekken van de organisatie bij het beleidsvormingsproces en het organiseren van de bestuurlijke betrokkenheid waren daarbij belangrijke onderwerpen. Deze toolbox is gebaseerd op de ervaringen die zijn opgedaan in pilotprojecten in de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop en op een screening van een aantal andere beleidsontwikkelingstrajecten. Deze toolbox is ontwikkeld door de provincie Zuid-Holland in samenwerking met Geert Posma (Quintens), Jac Bost (Top Consultants) en Peter Hermens (MMG Advies).

De aanleiding voor het starten van een EV-project in een gemeente kan sterk uiteenlopen. Het kan het gevolg zijn van een incident (met een risicobron of met een project dat onverhoopt in EV-perikelen vastliep), maar ook van een reeks van stroef lopende projecten. In een aantal gevallen ligt de oorsprong in de buitenwereld, bijvoorbeeld een andere overheid die om helderheid vraagt. Omdat de situaties bij start van een EV-project sterk kunnen verschillen is het verstandig om kennis te nemen van voorkomende motieven en van de uitdagingen waarvoor de beleidsontwikkelaars worden gesteld.

▢ **Motieven voor beleidsontwikkeling EV**

▢ **Uitdagingen van effectief EV-beleid**

Motieven voor beleidsontwikkeling externe veiligheid

Gemeenten kunnen uiteenlopende motieven hebben om beleid voor externe veiligheid te willen ontwikkelen:

- Stagnatie in de planontwikkelingen: heldere doelen en duidelijke werkprocedures verminderen de kans op onnodige vertraging in ruimtelijke plannen.
- Duidelijkheid en (rechts)zekerheid geven aan burgers: bekendheid met EV-risico's vergroot de acceptatie ervan bij burgers.
- Intern (binnen de gemeentelijke dienst) helderheid over taken, verantwoordelijkheid, aanwezige deskundigheid.
- Behoeftte aan helderheid over verdeling van taken tussen partijen, zoals de milieudienst (regionale uitvoeringsdienst) en de brandweerorganisatie.
- Onzekerheid over de gevolgen van toekomstige ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.
- Behoeftte om de indeling van de ruimte van de gemeente integraal aan te pakken.
- Inzicht krijgen in mogelijke veiligheidsniveaus en bijbehorende 'acceptabele' maatschappelijke kosten.

De directe aanleiding om met een project te beginnen kan divers zijn. Bijvoorbeeld:

- Problemen met de ontwikkeling van een woonwijk langs een verkeersader.
- Vestiging van een kinderdagverblijf in de nabijheid van een LPG-station.
- Vestiging van een kantoor op een bedrijventerrein.

Van een project 'beleidsontwikkeling' wordt verwacht dat het een antwoord geeft op de hiervoor genoemde punten.

Uitdagingen waar gemeenten zich voor gesteld zien

Voor veel gemeenten is het voeren van een effectief EV-beleid een uitdaging. De achtergrond hiervoor ligt in een combinatie van factoren:

- *Verwevenheid*: EV-risico's hangen samen met veel economische en ruimtelijke activiteiten. Inzicht in de omvang en stuurbaarheid van EV-risico's is niet altijd eenvoudig te krijgen.
- *Doelstellingen en intenties*: hoewel vrijwel alle bestuurders een veilige woon- en werkomgeving willen nastreven, staat het onderwerp lang niet altijd bovenaan de agenda. Bovendien zijn er strijdige belangen die soms ingewikkelde keuzen vragen. Denk hierbij aan het maken van een goede afweging tussen economische activiteiten en de veiligheid van grote groepen bewoners.
- *Complexiteit interne organisatie*: EV-beleid wordt met een mix van instrumenten gevoerd waarvoor de bestuurlijke verantwoordelijkheden bij verschillende portefeuillehouders liggen en de uitvoerende taken bij diverse organisatieonderdelen.

- *Mandatering*: de bestuurlijke afwegingen over het EV-beleid zijn soms gemandateerd aan de ambtelijke organisatie.
- *Eigen verantwoordelijkheid*: de gemeente heeft als bevoegd gezag een eigen verantwoordelijkheid om beleid te maken en te verantwoorden, onder meer op het terrein van het groepsrisico. Inhoudelijk wordt dit vaak erg ingewikkeld gevonden.
- *Samenwerking met andere partijen*: waaronder de (regionale) brandweer, milieudiensten (regionale uitvoeringsdiensten), buurgemeenten en provincie. Ze hebben allemaal hun eigen zienswijze en hun eigen belang.
- *Toekomst*: EV-beleid richt zich op huidige situaties maar vooral ook op toekomstige ontwikkelingen. Inzicht krijgen in de gevolgen van EV-beleid voor de toekomst is niet altijd eenvoudig. Die gevolgen kunnen groot zijn voor diverse beleidsterreinen, inclusief de gemeentelijke financiën.

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

1 Voorbereiding

1.1 Wat ... is de voorbereiding?

De voorbereiding is bedoeld om:

- Te bepalen waarom het belangrijk is om een beleidsvisie externe veiligheid op te stellen,
- Te bepalen wat de inhoud van deze beleidsvisie moet zijn,
- Bestuurlijk draagvlak te krijgen voor het opstellen van deze beleidsvisie.

1.2 Waarom ... is de voorbereiding belangrijk?

Net als bij iedere andere beleidsontwikkeling in een gemeente is een goede voorbereiding belangrijk. Met een goede voorbereiding kan er voor worden gezorgd dat:

- Het opstellen van de beleidsvisie EV past binnen de ontwikkelingen binnen de gemeente,
- Alle relevante actoren bij het ontwikkelen van de beleidsvisie zijn betrokken,
- Het bestuur aandacht krijgt (en houdt) voor de ontwikkeling van de beleidsvisie en haar bestuurlijke verantwoordelijkheid neemt.

Externe veiligheid is een relatief nieuw en soms ook gevoelig beleids-terrein dat raakvlakken heeft met een aantal andere beleidsterreinen binnen de gemeente. Daarom is het bij een visie op externe veiligheid belangrijk om aandacht te besteden aan de voorbereiding.

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.

- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.

- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

1.3 Hoe ... voer ik de voorbereiding uit?

Bij de voorbereiding worden de volgende stappen genomen:

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix,
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie,
- Het organiseren van het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix

De aard en omvang van de problematiek van externe veiligheid is niet in iedere gemeente hetzelfde. Er zijn gemeenten die bijna geheel binnen het invloedsgebied van één of meer bedrijven vallen, er zijn ook gemeenten waar geen enkele risicobron aanwezig is. Ook is er een verschil tussen gemeenten die veel ruimtelijke ontwikkelingen kennen en gemeenten waarbij dat nauwelijks het geval is. Het mag duidelijk zijn dat een gemeente met veel EV-relevante activiteiten en een hoge dynamiek in de ruimtelijke ontwikkeling een heel andere behoefte heeft dan een gemeente waarbij dat niet aan de orde is.

Om te bepalen hoe uitgebreid de beleidsvisie EV moet worden is het zinvol een quick scan uit te voeren.

▶ Quick scan uitvoeren met de relevantiematrix

Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie

Is bekend hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden, dan kan een voorstel worden gedaan aan het College of de verantwoordelijke wethouder om een beleidsvisie op te stellen. Het doel hiervan is het verkrijgen van de bestuurlijke opdracht om een beleidsvisie EV te ontwikkelen. Dat is belangrijk om de volgende redenen:

- Externe veiligheid is een relatief nieuw en complex onderwerp binnen de gemeente dat verschillende beleidsterreinen raakt. Een bestuurlijke opdracht draagt bij aan het commitment van de verschillende beleidsterreinen aan de visie.
- Voor het bestuur zelf is de visie een bindend kader van beleid.
- Externe veiligheid is een gevoelig onderwerp bij zowel burgers, bedrijven als de lokale politiek.
- De gevolgen van het vaststellen van een visie externe veiligheid kunnen, afhankelijk van de omvang van de problematiek en de ambities van de gemeente, aanzienlijk zijn.
- De wetgever heeft voor externe veiligheid een extra zware verantwoordingsplicht geformuleerd.

Uit de praktijk blijkt dat bestuurlijke betrokkenheid beslist niet vanzelfsprekend is. Overtuig bestuurders van hun verantwoordelijkheid als het om externe veiligheid gaat.

▶ Bestuurlijke opdracht

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie

Is er eenmaal een bestuurlijke opdracht, dan kan de organisatie van het proces beginnen. Dit organiseren wijkt niet af van het opstellen van een andere beleidsnota of beleidsvisie. Deze toolbox gaat daarom niet in op hoe een projectplan moet worden opgesteld en hoe een projectstructuur eruit moet zien. Hierover is voldoende literatuur beschikbaar die kan worden geraadpleegd als dat nodig is. Wel geven we een aantal tips voor dit beleidsproces in het bijzonder.

► Organisatie van het proces

Na het afronden van de voorbereiding met een bestuurlijke opdracht en een projectplan kan de uitvoering van het project beginnen dat leidt tot de nulmeting, het vaststellen van de visie externe veiligheid en het uitvoeringsprogramma.

Quick scan uitvoeren met de relevantiematrix

Waarom ... voer ik een quick scan uit?

Een quick scan wordt uitgevoerd om te bepalen of het thema externe veiligheid erg belangrijk is voor de gemeente en wat de aard is van de uitdagingen waar de gemeente voor staat. Op basis van de quick scan wordt de inhoud bepaald van de nulmeting en van de beleidsvisie externe veiligheid.

Wat ... doe ik tijdens de quick scan?

De quick scan gaat over:

- Inventarisatie van de aanwezigheid van bepaalde risicobronnen,
- Inventarisatie van de mate waarin zich relevante ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente zullen voordoen,
- Stand van zaken van het gemeentelijke beleid.

Bij het uitvoeren van de quick scan wordt de relevantiematrix als hulpmiddel gebruikt.

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

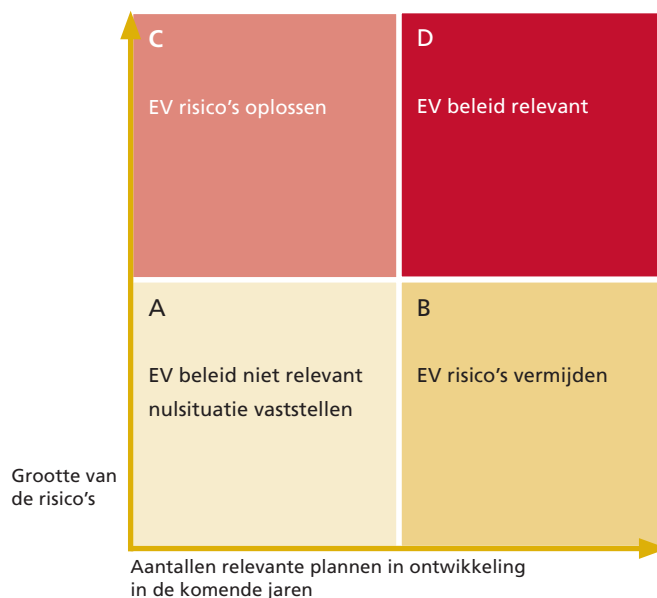
- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

EV Relevantie matrix

Aan de hand van deze matrix stelt de gemeente vast in welk kwadrant zij zich bevindt. Bijvoorbeeld door medewerkers van verschillende disciplines in een werksessie samen te brengen. De deelnemers aan de werksessie beantwoorden op grond van hun parate kennis de volgende vragen:

- Zijn de risicobronnen in kaart gebracht?
- Is de ligging van buisleidingen bekend?
- Lopen er provinciale of rijkswegen door gemeentelijk gebied?
- Is de grootte van het invloedsgebied voor het groepsrisico (GR) bekend?
- Zijn de afstanden voor plaatsgebonden risico (PR) bekend? Kent de gemeente binnen 5 jaar relevante ruimtelijke ontwikkelingen?
- Betreft het woonwijken, bedrijfsterreinen, groen- en recreatiegebieden?

De deelnemers maken een inschatting van de omvang van de huidige risico's en risicobronnen en van de mogelijke toekomstige risico's die op grond van vastgestelde bestemmingsplannen kunnen ontstaan. Daarnaast maken ze een inschatting van de relevante ruimtelijke ontwikkelingen. Op grond daarvan kiezen ze welk kwadrant op hun gemeente van toepassing is.

Lees meer over de consequenties van de verschillende kwadranten voor het opstellen van de visie Externe Veiligheid door te klikken op verschillende kwadranten.

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

◀ A: laag risico, geen / weinig ontwikkelingen

In kwadrant A is sprake van een gemeente waar geen of weinig risico's zijn en waar geen tot weinig ruimtelijke ontwikkelingen zijn. Hier is dus sprake van een risicoluwe gemeente waar in de toekomst ook geen risico's te verwachten zijn. Vanuit veiligheid ligt hier de ambitie deze situatie te consolideren of te verbeteren. Een uitgebreide visie EV voegt in deze gevallen niet veel toe. Toch is het hier handig EV-beleid te formuleren: om te voorkomen dat zich in de toekomst ontwikkelingen voordoen die toch tot EV-problemen kunnen leiden en om te bepalen of en hoe de veiligheid kan worden verbeterd. De inspanning kan echter beperkt blijven tot een aantal acties. Dit zijn: de risico's inventariseren, een (bestuurlijke) keuze maken over het wel of niet toelaten van nieuwe risico's, de gemeente veiliger te maken en de gewenste situatie te borgen.

In kwadrant A is het wenselijk om in ieder geval de volgende activiteiten te ondernemen:

■ Beperkte nulmeting uitvoeren

- Inventariseren van de risicobronnen en de risico's die deze bronnen veroorzaken.
- Inventariseren wat er al is geregeld rond deze risico's (bijvoorbeeld een routing van gevaarlijke stoffen).
- Inventariseren van mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

■ Risicobeleid bepalen

Dit zal vooral gaan om te bepalen of men risico's wil toelaten en, zo ja, waar en onder welke voorwaarden. Een gemeente met geen of weinig risico's kan kiezen voor het bestendigen van die situatie, door bijvoorbeeld te bepalen dat er geen nieuwe risicobronnen worden toegelaten.

■ Beleidskeuzes vastleggen

Deze keuze zal in het ruimtelijk beleid moeten worden verankerd.

De uitvoering van het project kan met een lichte bezetting worden uitgevoerd; grote gevolgen voor het overige beleid van de gemeente worden niet verwacht.

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

◀ B: laag risico, veel ontwikkelingen

In kwadrant B is sprake van een gemeente waar geen of weinig risico's aanwezig zijn maar waar wel veel ruimtelijke ontwikkelingen worden voorzien. Ook hier is sprake van een risicoluwe gemeente, maar hier bestaat de kans dat er door de ruimtelijke ontwikkelingen wel knelpunten ontstaan. Vanuit veiligheid ligt hier de ambitie om dat te voorkomen. Ook hier is het niet nodig om een uitgebreide EV-visie te formuleren, maar de visie vergt meer aandacht dan in kwadrant A het geval is. Hier zal immers beter in beeld gebracht moeten worden wat de toekomstige ontwikkelingen aan potentiële risico's opleveren.

In kwadrant B is het wenselijk om de volgende activiteiten te ondernemen:

■ Nulmeting uitvoeren

- Inventariseren van de risicobronnen en de risico's die deze bronnen veroorzaken.
- Inventariseren wat er al is geregeld (bijvoorbeeld een routing van vervoer gevaarlijke stoffen).
- Inventariseren van de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en de mogelijke risico's en belemmeringen die deze met zich meebrengen.

■ Risicobeleid bepalen

Hier gaat het vooral om de vraag of de gemeente nieuwe risico's wil toelaten en waar dat zou kunnen gebeuren. Ook is het wenselijk om te bepalen hoe de gemeente met de bestaande risicobronnen wil omgaan als deze door de ruimtelijke ontwikkelingen in de toekomst een probleem kunnen worden.

■ Beleidskeuzes vastleggen

Deze keuze zal in het ruimtelijk beleid moeten worden verankerd. Het beleid over de risico's zal in de RO-processen moeten worden verankerd, omdat de ruimtelijke ontwikkelingen vooral door de RO-processen zullen worden ingevuld. Gebiedsgerichte beleidskeuzes kunnen hier een goed middel zijn. Zo kunnen er bijvoorbeeld concentratiegebieden voor risicovolle activiteiten worden aangewezen die goed gescheiden kunnen worden van andere functies zoals wonen en recreëren.

Bij de uitvoering van het project is een intensieve betrokkenheid van de RO afdeling (en wellicht ook economische zaken) belangrijk. Mogelijk leidt het project tot een substantiële inzet van RO-mensen (voor analyses) en tot beleidswijzigingen op RO gebied.

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4 C: hoog risico, weinig ontwikkelingen

In kwadrant C is sprake van een gemeente met relatief veel (significante) risicobronnen en dus een relatief hoog risicoprofiel. Omdat er geen of weinig ruimtelijke ontwikkelingen zijn kan het EV-beleid zich richten op de bestaande risicobronnen in de bestaande omgeving. De nadruk van het beleid zal hier vooral liggen op het oplossen van eventuele knelpunten en het veiliger maken van de bestaande situatie. Omdat hier de risicobronnen en de omgeving van de risicobronnen aandacht moeten krijgen, is een wat uitgebreidere EV-visie aan de orde.

In kwadrant C is het wenselijk de volgende activiteiten te ondernemen:

■ Uitgebreide nulmeting uitvoeren

- Inventariseren van de risicobronnen en de risico's die deze veroorzaken.
- Inventariseren van de kwetsbare bestemmingen in de invloedsgebieden van de risicobronnen.
- Bepalen van de PR-contouren, de invloedsgebieden en de hoogten van het GR.
- Inventariseren uitgevoerde risicoberekeningen en kwantitatieve risico-analyses (QRA's).
- Inventariseren wat er al is geregeld (bijvoorbeeld een routing van vervoer gevaarlijke stoffen, de huidige vergunnings situatie van bedrijven).
- Inventariseren van de maatregelen die zijn getroffen om eventuele rampen te bestrijden of te beperken. Betrek de (regionale) brandweer hierbij.
- Inventariseren van mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

■ Risicobeleid bepalen

Het gaat in dit segment om het maken van keuzes over de risicobronnen: Welke risico's zijn toelaatbaar? Wat kan er gedaan worden om de situatie veiliger te maken? Waar mogen welke risico's worden toegelaten?

■ Beleidskeuzes vastleggen

Veranker keuzes in zowel het ruimtelijke beleid als in het vergunningbeleid.

■ Uitvoeringsprogramma opstellen

■ EV-beleid in de organisatie verankeren (aanpassen processen en procedures)

De uitvoering van het project kan hier in belangrijke mate in handen gelegd worden van de milieu-afdeling. Ook de (regionale) brandweer is een goede partij voor overleg en advies. Betrokkenheid van de overige beleidsvelden blijft nodig.

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4 D: hoog risico, veel ontwikkelingen

In kwadrant D is sprake van een gemeente met relatief veel risico's en veel ruimtelijke ontwikkelingen. In de situatie van kwadrant D is een uitgebreide visie op externe veiligheid noodzakelijk, omdat hier voortdurend conflicten kunnen optreden tussen de ruimtelijke ontwikkelingen en de risicobronnen. Dat speelt zowel bij de uitbreiding van de risicoruimte van de bronnen als bij de uitbreiding van de kwetsbare objecten. In een situatie als in D verdient het aanbeveling om vanuit een visie op de toekomst van de gemeente in brede zin beleid op het gebied van externe veiligheid te ontwikkelen. Hoe om te gaan met de risico's moet passen in de ontwikkeling van de gemeente in de toekomst.

■ Uitgebreide nulmeting uitvoeren

- Inventariseren van de risicobronnen en de risico's die deze veroorzaken.
- Inventariseren van de kwetsbare objecten in de invloedsgebieden van de risicobronnen.
- Bepalen van de PR-contouren, de invloedsgebieden en de hoogten van het GR.
- Inventariseren uitgevoerde risicoberekeningen en kwantitatieve risico-analyses QRA's.
- Inventariseren wat er al is geregeld (bijvoorbeeld een routing van vervoer gevaarlijke stoffen, de huidige vergunnings situatie van bedrijven).
- Inventariseren van de toekomstige ontwikkelingen en de mogelijke risico's en belemmeringen die deze met zich meebrengen.
- Inventariseren van de maatregelen die zijn getroffen om eventuele rampen te bestrijden of te beperken. Betrek de (regionale) brandweer hierbij.

■ Risicobeleid bepalen

Bepalen van de ambities op het gebied van externe veiligheid in de context van de ontwikkeling van de gemeente.

■ Beleidskeuze vastleggen

Veranker ambities en de keuzes die hieruit volgen in het ruimtelijke beleid en het vergunningenbeleid van de gemeente.

■ Uitvoeringsprogramma opstellen

■ EV-beleid in de organisatie verankeren (aanpassen processen en procedures)

- Aanpassen van de organisatie van de gemeente naar het EV-beleid.
- Vastleggen processen en procedures en de wijze waarin externe veiligheid daarin moet worden meegenomen.

De uitvoering van het project kan in dit geval leiden tot de noodzaak van het maken van bestuurlijke keuzen die een breed terrein van het gemeentelijk beleid kunnen raken. Om die reden is betrokkenheid van diverse gemeentelijke beleidsvelden nodig en is een korte lijn naar de bestuurlijk verantwoordelijke portefeuillehouders gewenst.

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.
- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.
- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4 Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie

Betrokkenheid van bestuurders (wethouder, burgemeester, College) is een belangrijke succesfactor. Zij zijn per slot van rekening verantwoordelijk voor het EV-beleid. Deze betrokkenheid is niet alleen nodig om er voor te zorgen dat het project gedurende de uitvoering voldoende aandacht krijgt, maar ook om er voor te zorgen dat bij de bestuurlijk gevoelige kwesties vroegtijdig de nodige sturing wordt gekregen.

De betrokkenheid van het College of een verantwoordelijke wethouder lijkt logisch maar blijkt in de praktijk geen vanzelfsprekendheid, zeker niet als er geen belangrijke, actuele onderwerpen spelen waarbij externe veiligheid van invloed kan zijn.

Om de bestuurlijke aandacht te krijgen zijn de volgende argumenten mogelijk bruikbaar:

Argumenten voor bestuurlijke betrokkenheid bij een visie EV

- Wijs op de bijzondere verantwoordingsplicht die de regelgeving aan externe veiligheid stelt. Een beleidsvisie externe veiligheid maakt het verantwoorden een stuk eenvoudiger.
- Indien van toepassing: wijs op de bestaande knelpunten met externe veiligheid, bijvoorbeeld bronnen die dichtbij woonwijken liggen en mogelijk een groot risico vormen. Het opstellen van een beleidsvisie helpt deze knelpunten inzichtelijk te maken en tot oplossingen te komen.

- Indien van toepassing: wijs op ruimtelijke ontwikkelingen die de gemeente van plan is en hoe die botsen met externe veiligheid. Het opstellen van een beleidsvisie EV zal bijdragen aan een evenwichtige ontwikkeling waarbij geen EV-knelpunten ontstaan.
- Indien van toepassing: leg een relatie met recente incidenten, zoals het LPG-ongeval in Italië, waarbij 23 slachtoffers vielen.
- Wijs erop dat het niet goed regelen van externe veiligheid in een beleidsvisie kan leiden tot onverwachte vertragingen bij de realisatie van plannen als EV daar onverhoopt een probleem blijkt te zijn.

Afspraken over bestuurlijke betrokkenheid

- Spreek af wanneer het College (of de wethouder(s)) waarover zal worden geïnformeerd en maak afspraken waarover het College (of de wethouder(s)) om een beslissing zal worden gevraagd.
- Vraag om de instelling van een (ambtelijke) stuurgroep op een hoog ambtelijk niveau die namens het bestuur beslissingen kan nemen die van belang zijn voor de voortgang van het project. Zorg ervoor dat in deze stuurgroep de verschillende disciplines zijn vertegenwoordigd (RO, milieu en rampenbestrijding).
- Maak afspraken over de vorm van het eindresultaat (stuk van het College, onderdeel van de structuurvisie, aparte beleidsnota).
- Maak afspraken over de betrokkenheid van externe partijen in het proces van de beleidsontwikkeling (industrie, maatschappelijke organisaties, woningbouwverenigingen etc.).

1 Voorbereiding

1.1 Wat is de voorbereiding?

1.2 Waarom is de voorbereiding belangrijk?

1.3 Hoe voer ik de voorbereiding uit?

- Bepaal hoe uitgebreid de beleidsvisie moet worden: voer een quick scan uit met de relevantiematrix.

- Zorg voor een bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de beleidsvisie.

- Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie.

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4 Organiseer het proces van het opstellen van de beleidsvisie

Projectstructuur

Zorg voor een heldere projectstructuur waarin taken, rollen en verantwoordelijkheden goed zijn benoemd:

- Stuurgroep: bij voorkeur de afdelingshoofden / directeuren die verantwoordelijk zijn voor de relevante beleidsvelden (RO, Milieu, Rampenbestrijding, eventueel Economische zaken en Financiën). De stuurgroep moet bevoegd zijn beslissingen te nemen die betrekking hebben op de inhoud en de voortgang van het project. De projectleider rapporteert aan de stuurgroep, de stuurgroep aan het College (of de wethouder).
- Projectgroep: multidisciplinair samengesteld.
- Projectleider: benoem bij voorkeur een projectleider uit de RO-hoek, omdat de beleidsvisie vooral van belang is voor het RO-proces.
- Schrijver: dit kan de projectleider zijn, maar dat hoeft zeker niet. Goed een project kunnen leiden en goed de (deel)resultaten kunnen vastleggen blijken in de praktijk twee heel verschillende kwaliteiten te zijn.

Houd rekening met de belangrijkste maatschappelijke groepen die met externe veiligheid te maken hebben en geef die zo nodig een plaats in het project (door een overlegstructuur of een consultatie). Denk hierbij aan de industrie, projectontwikkelaars en woningbouwverenigingen.

Planning

Tijdens de looptijd van het project worden verschillende stukken opgeleverd. Bepaal welke stukken aan het College moeten worden voorgelegd. Plan dat inbrengen ruim van tevoren om onnodige wachttijden te voorkomen. Denk hierbij vooral aan:

- De resultaten van de nulmeting als deze politiek gevoelige punten aan het licht brengt.
- Het bepalen van de uitgangspunten van de beleidsvisie en de ambitie van de gemeente ten aanzien van externe veiligheid.
- De behandeling en vaststelling van de visie.
- De vaststelling van het uitvoeringsprogramma.

Bepaal welke maatschappelijke groepen wanneer moeten worden geconsulteerd en plan dat tijdig om vertraging te voorkomen.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

2 Nulmeting

2.1 Wat ... is een nulmeting?

De nulmeting is een instrument om inzicht te krijgen in alles wat er speelt op het gebied van externe veiligheid. Om beleid te kunnen maken is nodig om te weten:

- Wat de huidige risico's zijn,
- Wat toekomstige ontwikkelingen zijn die voor EV-relevant zijn,
- Of er (wettelijk verplichte) saneringssituaties zijn,
- Hoe het beleid in de praktijk functioneert (uitvoering van EV-taken),
- Wat de beleidsomgeving is voor het beleid dat de gemeente wil ontwikkelen.

Om dit te kunnen bepalen is de nulmeting een handig instrument.

De nulmeting geeft informatie over de volgende zaken:

- Aanwezigheid en aard van risicobronnen,
- Relevante ruimtelijke ontwikkelingen die gepland zijn voor de komende 5 à 10 jaar,
- De beleidsruimte voor de gemeente en aanwezigheid van andere bestaande (of in aanbouw zijnde) visies en beleidsdocumenten, zoals de regionale structuurvisie, de nieuwe gemeentelijke structuurvisie in het kader van de nieuwe Wro, eventuele bedrijfsvestigingsvisie of woonvisie,
- De EV-organisatie,
- De huidige vorm van de (wettelijk verplichte) risicocommunicatie.

De pilotgemeenten Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn hebben beide een nulmeting opgesteld.

► **Nulmeting van de gemeente Nieuwkoop**

► **Nulmeting van de gemeente Alphen aan den Rijn**

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

2.2 Waarom ... voer ik een nulmeting uit?

Een nulmeting wordt uitgevoerd om te weten 'waar de gemeente staat'. Vastgesteld wordt welke risico's burgers in de gemeente lopen door het werken met of de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. 'Weten waar je staat' maakt het mogelijk om te beoordelen waar de prioriteiten moeten liggen en wat er moet gebeuren.

Daarnaast is de nulmeting de basis om te kunnen bepalen of externe veiligheid binnen de gemeente veel of weinig aandacht vraagt.

Ook is de nulmeting van belang om later te kunnen bepalen of ingezet beleid tot verbetering heeft geleid (evaluatie en monitoring van het beleid).

De nulmeting is overigens niet te verwarren met een risico-inventarisatie, de wettelijke verplichting op grond van het registratiebesluit (VROM 2007). De risico-inventarisatie is een onderdeel van de nulmeting.

2.3 Hoe ... voer ik een nulmeting uit?

De nulmeting bouwt voort op de **quick scan** die in de voorbereidingsfase is uitgevoerd. De quick scan geeft een eerste indruk van de belangrijkste aandachtspunten voor het EV-beleid: zijn er problemen met huidige bronnen of zijn er vooral (ook) problemen met toekomstige ontwikkelingen? Of gaat het om een combinatie van beiden? Op basis hiervan kunnen accenten aangebracht worden voor de nulmeting. De nulmeting richt zich meer op RO en gebiedsgerichtbeleid als de quick scan uitwijst dat er veel toekomstige ontwikkelingen zijn.

Voor de nulmeting worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast,
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen,
- Scan de uitvoeringsorganisatie,
- Scan de beleidsomgeving.

De ambtelijke projectgroep voert de nulmeting uit, op basis van de (bestuurlijke) opdracht. Het uitvoeren van de nulmeting is teamwork waarbij idealiter die medewerkers betrokken zijn die zich bezighouden met milieuvergunningverlening, bouwvergunningen, het wijzigen of opstellen van bestemmingsplannen, planontwikkeling en verkeer- en vervoerplannen. Daarnaast is er een belangrijke rol voor de brandweer.

Binnen de ambtelijke projectgroep worden de taken verdeeld voor het aanleveren van onderdelen.

De volgende beleidsvelden kunnen bijvoorbeeld onderstaande taken uitvoeren en de bijbehorende informatie aanleveren:

- RO:
 - bestemmingsplannen screenen op PR- en GR-verantwoording
 - mogelijke toekomstige ontwikkelingen in kaart brengen
- Milieu:
 - bronnen inventariseren
 - invloedsgebieden op kaart zetten
- Brandweer:
 - kwetsbare bestemmingen aanvullen
 - hulpverleningsplannen aanleveren

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Gelet op het doel van de nulmeting is het raadzaam om prioriteit te geven aan doorlooptijd boven volledigheid. Om de betrokkenheid van zowel de ambtelijke organisatie als van het bestuur vast te houden is een vlotte doorloop belangrijk. Als de nulmeting efficiënt wordt uitgevoerd, is er ongeveer 2 tot 3 maanden doorlooptijd nodig.

Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast

Onder de te inventariseren risicobronnen vallen:

- Bedrijven met gevaarlijke stoffen die onder de wettelijke regelgeving vallen,
- Vervoerstrajecten voor gevaarlijke stoffen (wegen, spoor, waterwegen)
- Vastgestelde routeringen,
- Buisleidingen, vooral hogedrukaardgasleidingen.

Voor de omvang van de risicobronnen zijn zowel de PR-contouren als de grootte van de invloedsgebieden van het GR van belang.

Een algemeen hulpmiddel hierbij is een lijst met begrippen uit het EV-beleid. Sluit zoveel mogelijk aan bij wettelijke definities. Dit maakt het voor andere partijen makkelijker om de beleidsvisie te gebruiken.

► Begrippenlijst externe veiligheid

Er zijn verschillende checklists beschikbaar die behulpzaam kunnen zijn bij het uitvoeren van nulmeting.

► Checklist nulmeting externe veiligheid

Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen

Gebruik de gegevens uit de quick scan en bekijk in hoeverre die nog uitgewerkt en aangevuld moeten worden. Bepaal in hoeverre ruimtelijke ontwikkelingen worden beïnvloed door risicobronnen.

- Bepaal de aanwezigheid van specifiek kwetsbare bestemmingen in het invloedsgebied van risicobronnen.
- Stel veiligheidssituaties vast, die op grond van wettelijke normen een knelpunt vormen (saneringsgevallen).

Scan de uitvoeringsorganisatie

Let bij het scannen van de uitvoeringsorganisatie op de volgende onderdelen:

- Taken en verantwoordelijkheden binnen de gemeente (milieu, ruimtelijke ordening, inzet hulpdiensten, risicocommunicatie).
- Afspraken over samenwerking en/of mandatering (bijvoorbeeld met milieudiensten (regionale uitvoeringsdiensten) en/of de (regionale) brandweer).
- Werkprocessen die voor EV relevant zijn en de wijze waarop die processen zijn geborgd.
- Vastlegging en beheer van informatie die relevant is voor externe veiligheid.

De uitvoering en het beleid over externe veiligheid bestaan uit veel schillende taken. In deze tabel met EV-taken staat bij elke taak de procesverantwoordelijke vermeld en de beleidsvelden waarvan een inhoudelijke bijdrage wordt verwacht.

► Tabel met taken

Voor de uitvoering van EV-taken zijn diverse handreikingen opgesteld. Ten dele hebben deze een wettelijke status.

► Overzicht met handreikingen

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4 Scan de beleidsomgeving

Ga na welke (in ontwikkeling zijnde) documenten voor deze visie relevant zijn. Dit kunnen brede documenten zijn, zoals de provinciale structuurvisie of de nieuwe gemeentelijke structuurvisie in het kader van de nieuwe Wro. Maar ook documenten van een ander beleidsveld, zoals een bedrijfsvestigingsvisie of een woonvisie. Door de beleidsomgeving in kaart te brengen, wordt duidelijk met welke kaders de gemeente rekening moet houden bij het opstellen van de visie.

2.4 Vaststelling en borging

De nulmeting is de basis voor het ontwikkelen van het EV-beleid. Om die reden wordt de nulmeting door de ingestelde stuurgroep vastgesteld als basis voor beleid. Blijkt uit de meting, dat er essentiële knelpunten zijn (zoals overschrijding van wettelijke normen), met grote risico's voor de veiligheid van burgers, dan is er wellicht sprake van politiek gevoelige situaties. In dat geval is het natuurlijk zinvol om het bestuur te informeren.

De nulmeting kan voor de monitoring van beleid later gebruikt worden om de voortgang van het beleid vast te stellen. Borging bij de nulmeting is alleen het vaststellen dat de verzamelde informatie als basis dient voor beleidsontwikkeling en -monitoring (als daartoe wordt besloten). De nulmeting geeft wel een situatie weer, die dynamisch is. Actualisatie van de feitelijke situatie is daarom noodzakelijk. Borging van de verzamelde informatie komt aan de orde bij het uitvoeringsprogramma. Deels is dit geborgd door goede afspraken te maken over het invullen van de RRGs-verplichtingen en de ISOR-verplichtingen.

Deze verplichtingen leiden tot een continu geactualiseerde provinciale risicokaart.

2.5 Tips & tricks

Bij het oppakken en uitvoeren van de nulmeting kunnen onderstaande tips de helpende hand bieden:

- Het is erg werkzaam om de informatie uit de nulmeting zoveel mogelijk op kaart te zetten.
- De informatie over de risicobronnen dient net zo gedetailleerd te worden bepaald, als noodzakelijk is voor de beleidsvorming.
- De omvang van een invloedsgebied voor het groepsrisico is van belang om de risico's van ruimtelijke plannen vroegtijdig te kunnen inschatten.
- Richt de aandacht primair op de bij het Bevi aangewezen bedrijven. Alle overige bedrijven met gevaarlijke stoffen, zoals vuurwerk-bedrijven dienen bekend te zijn, maar hebben weinig invloed op de beleidsvorming.
- Maak gebruik van de informatie uit wettelijke kaders, zoals het Revi, over wettelijk bepaalde afstanden voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.
- Veel informatie over risicobronnen is te vinden op de provinciale risicokaart. Die informatie komt oorspronkelijk uit de eigen gemeente. Het is aan te bevelen een actualisatiecheck te doen. Geef aandacht aan groepen van verminderd zelfredzame bevolkingsgroepen.
- Maak zonodig gebruik van kennis en informatie van derden, zoals de Gasunie en Prorail. Maak gebruik van landelijke publicaties zoals de basisnetten vervoer gevaarlijke stoffen.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

☐ Checklist nulmeting externe veiligheid

De checklist bestaat uit de volgende onderdelen:

- Risico-inventarisatie VROM – nulmeting externe veiligheid,
- Inventarisatie vergunningen en saneringen
 - vergunningen
 - saneringen,
- Ruimtelijke ordening,
- Groepsrisico,
- Vervoer gevaarlijke stoffen,
- Organisatie van EV-beleid 'in de praktijk',
- Risicocommunicatie,
- Beheer van de risico-inventarisatie.

Risico-inventarisatie VROM – nulmeting externe veiligheid

Op grond van het registratiebesluit (VROM, 2007) zijn gemeenten verplicht een inventarisatie van risico's uit te voeren. Gebruik deze risico-inventarisatie bij het maken van de nulmeting.

Aandachtspunten bij het uitvoeren van de nulmeting:

- Is de risico-inventarisatie uitgevoerd conform de Leidraad Risico-inventarisatie gevaarlijke stoffen?
- De Leidraad Risico-inventarisatie gevaarlijke stoffen geeft in een tabel met drempelwaarden aan welke bronnen in elk geval 'risico-kaart relevant' zijn. Zijn precies deze bronnen opgenomen of juist meer of minder bronnen?
- Zijn de stationaire risicobronnen in beeld?
- Zijn de vervoersgebonden risicobronnen in beeld?
- Wat is bekend over buisleidingen?

- Is verbetering van de nauwkeurigheid en volledigheid van de gegevens noodzakelijk?
- Zijn de gegevens aangeleverd aan het RRGs?
- Zijn de kwetsbare objecten bekend?
- Zijn de gegevens aangeleverd aan het ISOR?
- Hoe zijn de taken voor het beheer van de inventarisatie verdeeld?
- Welke werkprocessen zijn vastgelegd?

De risico-inventarisatie op grond van het registratiebesluit kan worden gebruikt als onderdeel van de nulmeting voor de beleidsvisie Externe Veiligheid.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Inventarisatie vergunningen en saneringen

Vergunningen: geef een overzicht van de stand van zaken door onderstaande tabel in te vullen.

Aantal EV-relevante vergunningen	... gemeentelijke inrichtingen. ... vergunningen actueel. ... loopt ambtshalve aanpassing. ... loopt revisievergunning. ... nieuw Bevi-bedrijf loopt vergunning.
Actualiteit EV-relevante vergunningen: bij hoeveel van de bestaande vergunningen dient de EV-paragraaf nog te worden toegevoegd, aangevuld en/of geactualiseerd?	... vergunningen Bevi meegenomen. ... loopt ambtshalve aanpassing. ... loopt revisievergunning. ... nieuw Bevi-bedrijf loopt vergunning. ... vergunningen Bevi niet meegenomen, maar geen problemen.
Planning aanpassing bestaande vergunningen.	
Wordt er bij het opstellen van nieuwe vergunningen standaard een EV-paragraaf aangemaakt?	
Welke niet-categoriale inrichtingen zijn er?	
Is er voor deze inrichtingen een QRA uitgevoerd? Hoeveel QRA's zijn er uitgevoerd voor milieubeleid?	
Welke expertise heeft de gemeente zelf voor het uitvoeren van QRA's?	
Voor het beoordelen ervan? Is deze expertise adequaat?	
Voor welke inrichtingen dient er nog een QRA uitgevoerd te worden?	
Planning nog uit te voeren QRA's:	
Bij welke bedrijven met een Wm vergunning bevinden zich (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR 10 ⁻⁶ contour?	
Zijn er situaties waar problemen bekend zijn van overschrijding van PR contouren?	
Is er sprake van situaties waarin het GR de oriënterende waarde overschrijdt?	

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Saneringen: saneringen kunnen nodig zijn als gevolg van de artikelen 17 en 18 van het Bevi en de formulering van een saneringsprogramma als gevolg van artikel 19 van dat besluit. Het is nodig inzicht te krijgen in:

- Actuele saneringssituaties,
- Toekomstige saneringssituaties,
- Urgentie van deze saneringssituaties,
- Eventueel eerder vastgelegd beleid.

Ruimtelijke ordening

Bestemmingplannen vormen bij uitstek het instrument om het aspect externe veiligheid (voor zover het betrekking heeft op ruimtelijke ordening) juridisch te verankeren. De nulmeting checkt hoe de gemeente hier mee omgaat en op welke wijze wordt voldaan aan de wettelijke taken.

Vragen:

- Voor vastgestelde bestemmingsplannen:
 - Welke uitbreiding van EV-relevante bronnen is 'passend in bestemmingsplannen'?
 - Welke uitbreiding van kwetsbare bestemmingen is 'passend in bestemmingsplannen'?
 - Waar is ontwikkeling van objecten voor verminderd zelfredzame personen toegelaten?
 - Welke voorzieningen zijn er opgenomen voor hulpdiensten?
 - Wat is het aantal vluchtroutes voor woongebieden?
 - Is het groepsrisico verantwoord? Is daarbij gerekend met geprojecteerde objecten?
- Voor bestemmingsplannen die in ontwikkeling zijn:
 - in welk stadium verkeren die plannen?
 - Zijn er tegenstrijdige belangen tussen EV en RO?

■ Voor 'grote projecten':

- Is er sprake van relevante EV-aspecten: ligt het geprojecteerde plan in de nabijheid van een Bevi-bedrijf of een route gevaarlijke stoffen?
- Valt het plan binnen het invloedsgebied voor het GR van de EV-bron? Is het GR verantwoord?
- Is al beoordeeld of er een toename van het GR gaat optreden?

■ Voor 'initiatieven' (kleine projecten):

- Hoe wordt getoetst of het initiatief EV relevant is?
- Welke werkafspraken zijn er over behandeling van kleine projecten?

■ Waar ligt de verantwoordelijkheid voor beoordeling van EV situaties?

■ Waar ligt de verantwoordelijkheid voor de uitvoeringstaken?

Groepsrisico

Uit het BEVI volgt een verantwoordingsplicht voor gemeenten, die stelt dat afwegingen met betrekking tot het groepsrisico openbaar en inzichtelijk gemaakt moeten worden. Doel van de nulmeting is om zicht te krijgen op de huidige praktijk voor de groepsrisicoverantwoording.

Vragen:

- Hoe wordt een groepsrisicoverantwoording uitgevoerd? Conform de handreiking verantwoording GR van het ministerie van VROM?
- Zijn er al beleidskeuzes vastgelegd waar rekening mee moet worden gehouden?
- Zijn er locaties bekend waar sprake is van een hoog groepsrisico hoger dan de oriëntatiewaarde uit het Bevi?
- Welke keuzes worden daarin dan gemaakt?
 - Aanpassing van de situatie zodat het groepsrisico afneemt?
 - Motivatie van de hoge risico's met een behulp van een integrale afweging/ verantwoording?

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

- Wie heeft de verantwoordelijkheid voor de verantwoording?
- Hoe wordt omgegaan met:
 - Aanwezige dichtheid van personen in het invloedsgebied van een inrichting met gevaarlijke stoffen?
 - De mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen ter beperking of beheersing van het groepsrisico?
 - Onderzoek naar alternatieve locaties?
 - Bronbeleid bij bedrijven waarvoor de gemeente de vergunning afgeeft?
 - De mogelijkheden tot voorbereiding op de bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval?
 - De mogelijkheden van personen die zich in het invloedsgebied van de inrichting bevinden om zichzelf in veiligheid te brengen?
 - De voorschriften die het bevoegd gezag voornemens is te verbinden in geval van het afgeven van een oprichtingsvergunning, in geval deze verhogend werkt op het groepsrisico van het betrokken gebied?
 - Het advies van de brandweer?

Vervoer gevaarlijke stoffen

Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is het noodzakelijk voldoende ruimte vast te leggen tussen het transport en de omgeving. Vanuit de basiswetgeving wordt al geregeld, dat wegtransport niet plaatsvindt door woonkernen, behalve als er geen alternatief is. De gemeente hoeft daarom alleen actief te reageren, als er knelpunten zijn.

Primair is van belang:

- Vindt er transport van gevaarlijke stoffen plaats?
- Lopen er provinciale wegen door woonkernen?

- Zijn er bedrijven of andere inrichtingen die gevaarlijke stoffen over de weg aangeleverd krijgen (en/of over de weg afvoeren)?
- Ligt de bereikbaarheid daarvan door een woonkern?

Routing is het vastleggen van een verplichte rijroute door de gemeente. Dit heeft alleen toegevoegde waarde als zonder routing het vervoer plaatsvindt op ongewenste wijze. Door het transport van gevaarlijke stoffen te routeren kan een keuze voor de meest veilige en voor de samenleving minst belastende route worden afgedwongen.

Kijk bij routeren ook over de gemeentegrenzen heen: stem met buurgemeenten af over vervoersstromen en de regulering ervan.

De nulmeting checkt hoe de gemeente hiermee om gaat en welke instrumenten worden ingezet.

Vragen:

- Hoe regelt de gemeente vervoersgebonden risico's?
 - Via beperking van vervoer van gevaarlijke stoffen?
 - Via het invoeren van routing van gevaarlijke stoffen?
- In hoeverre wordt er rekening gehouden met Basisnet-routes waarbij zowel beperkingen voor het vervoer als voor de ruimtelijke ontwikkeling gelden?
- In hoeverre wordt er rekening gehouden met Basisnet-routes waarbij het vervoer van gevaarlijke stoffen geen beperkingen krijgt opgelegd, maar waar wel ruimtelijke beperkingen gelden?
- Welke instantie(s) is/zijn het bevoegd gezag inzake het vervoer van gevaarlijke stoffen? Wat is de rol van de gemeente, de provincie en de regionale brandweer?
- Wordt gewerkt met de handreiking risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen?

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Organisatie van EV-beleid 'in de praktijk'

Vragen

- Zijn de EV-taken bekend?
- Zijn de taken en verantwoordelijkheden toegedeeld?
Specificeer:
 - Hoe verloopt de voorbereiding van de GR-verantwoording?
 - Wanneer deze start vanuit milieu?
 - Wanneer deze start vanuit RO?
- Is voldoende bekend in de organisatie wanneer een initiatief of plan EV-relevant is?
- Beschikt de gemeente over een beschrijving van werkprocessen?
 - Zo ja, zijn die beschrijvingen in gebruik en zijn ze actueel?
 - Zo nee, hoe wordt samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie dan geregeld?
- Werkt de gemeente met checklists voor specifieke procedures?
- Zijn die checklists regelmatig als 'afvinklijst' in gebruik of dienen ze alleen als informatie voor nieuwe medewerkers?
- Hoe verloopt op dit moment de afstemming tussen planvormer en de collega's, die zich met diverse randvoorwaarden bezig houden?
- Is er interne afstemming tussen diverse disciplines gedurende het gehele planproces?
- In hoeverre is er al een werkproces geïmplementeerd?
- Is er sprake van projectstructuren voor (grotere) plannen, die door de gewone hiërarchie heen lopen?
- Hoe vindt afstemming plaats met andere planvorming, zoals streekplannen en langetermijnstructuurvisies (waar wil de gemeente heen?), maar ook met bijvoorbeeld aangrenzende planvorming?
- Hoe vind de afstemming plaats over beperkende randvoorwaarden voor het geplande gebied?

Risicocommunicatie

- Communiceert de gemeente over risico's?
- Zo ja, hoe gebeurt dit:
 - Incidenteel (na incidenten, bij grootschalige projecten)?
 - Structureel?
- Communiceert de gemeente zelf of vindt er samenwerking plaats met de veiligheidsregio?
- Wie is verantwoordelijk voor risicocommunicatie? Communicatie, RO of Milieu?

Beheer van risico-informatie

- Hoe is de beschikbare risico-informatie binnen de gemeente opgeslagen? Hoe is deze toegankelijk?
- Wie is verantwoordelijk voor het bijhouden van de risico-informatie?
- Hoe is het werkproces van het onderhoud van de risico-informatie georganiseerd?
- In welk systeem wordt de risico-informatie bijgehouden?
- Hoe wordt de risico-inventarisatie binnen de gemeente ontsloten?
- Hoe wordt de risico-informatie voor de veiligheidspartners (andere gemeenten, (regionale) brandweer) ontsloten?

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Overzicht van handreikingen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van leidraden en handleidingen die beschikbaar zijn om de uitvoering van EV taken te ondersteunen.

Deze documenten kunnen ook gebruikt worden om de inhoudelijke en procesmatige kwaliteit van de eigen uitvoeringspraktijk mee te toetsen. Veel van de genoemde documenten zijn opvraagbaar via

www.relevant.nl

EV-gestuurde taken	Handreikingen	Wettelijke basis
Risico-inventarisatie		
Inventariseren van risicovolle bedrijven, beoordelen knelpunten	Leidraad risico-inventarisatie gevaarlijke stoffen versie 5.1, VROM, BKZ, 2009 http://www.risicokaart.nl/links_en_documenten Leidraad risico-inventarisatie overige ramptypen versie 5.1, VROM, BZK, 2009 http://www.risicokaart.nl/links_en_documenten	Registratiebesluit, Regeling provinciale risicokaart
Inventariseren LPG-tankstations, analyse knelpunten	Informatieblad gewijzigde afstanden LPG-tankstations, VROM, 2007 http://www.relevant.nl/display/DOC/Informatieblad+gewijzigde+afstanden+LPG-tankstations Groepsrisico bij LPG-tankstations en wijziging Revi, VROM, 2007 http://www.relevant.nl/display/DOC/Berekening+van+groepsrisico+bij+LPG+tankstations	Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi), wijziging Revi eerste tranche en tweede tranche
Inventariseren transportroutes	Handreiking externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen, VNG, 1998. Op te vragen via: http://www.vng.nl/smartsite.dws?id=6592 Handleiding Bevi inclusief circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, Infomil, 2006 http://www.relevant.nl/display/DOC/Handleiding+BEVI+incl.+circulaire+risiconormering+vervoer+gevaarlijke+stoffen	Wet vervoer gevaarlijke stoffen, Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (RNVGS)

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

	Besluit tot wijziging van de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, V&W, 2009 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2009-19907.pdf Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, V&W, VROM, BZK, 2004 http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/circulaires/2009/04/17/circulaire-risiconormering-vervoer-gevaarlijke-stoffen-2004/circulaire-rnvg-08-09-04.pdf	
Inventariseren buisleidingen	Handboek buisleiding in bestemmingsplannen: http://relevant.nl/download/attachments/8126598/Handboek+buisleiding+in+bestemmingsplannen.pdf?version=1&modificationDate=1270544751994	Circulaire buisleidingen is vigerend, advies VROM en PZH om concept-AMvB Buisleidingen te volgen, Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
Inventariseren (beperkt) kwetsbare objecten	Leidraad risico-inventarisatie gevaarlijke stoffen versie 5.1, VROM, BZK, 2009 http://www.risicokaart.nl/links_en_documenten	Registratiebesluit, Bevi, Revi
Vastleggen in RRG5 (Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen)	Leidraad risico-inventarisatie overige ramptypen versie 5.1, VROM, BZK, 2009 http://www.risicokaart.nl/links_en_documenten	
Invoeren ISOR (informatie Systeem Overige Ramptypen)		
Beheer risico-informatie, invoeren in Argis		
Waar nodig QRA (kwantitatieve risico-analyse) laten uitvoeren	Handleiding risicoberekeningen Bevi, VROM, RIVM, 2009 http://www.rivm.nl/milieuportaal/bibliotheek/veelgestelde vragen/-waar-vind-ik-de-handleiding-risicoberekeningen-bevi.jsp Handleiding RBM II, Bouwdienst, 2007 http://www.rijkswaterstaat.nl/kenniscentrum/veiligheid/rbmii Handleiding Carola Handleiding Risicoberekeningen hogedruk aardgastransportleidingen voor toepassing in combinatie met CAROLA, RIVM, 2009 http://www.rivm.nl/milieuportaal/bibliotheek/modellen/carola.jsp Helpdesk RIVM/CEV http://www.rivm.nl/over-rivm/organisatie/mev/cev/	
(Laten) beoordelen QRA	Interne EV-specialist of inhuur extern bureau	

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Verlenen Wm-vergunningen		
Beleidsuitgangspunten vaststellen, borgen werkprocessen	Handleiding Bevi inclusief circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, Infomil, 2006 http://www.relevant.nl/display/DOC/Handleiding+BEVI+incl.+circulaire+risiconormering+vervoer+gevaarlijke+stoffen	Wet milieubeheer, Bevi, Revi, Vuurwerk- 2002 en Wijzigingsbesluit 2004, Publicatiereeks gevaarlijke stoffen (PGS)
Onderkennen dat inrichting EV-relevant is	Wegwijzer externe veiligheid in de WM-vergunning, IPO, 2009 http://www.infomil.nl/onderwerpen/hinder-gezondheid/veiligheid/special-kids/overheden-overheden/wegwijzer-externe-0/	
Actualiseren van Wm-vergunningen (na Bevi toets)	Bedrijven en milieuzonering, VNG, 2009 http://www.vng.nl/smartsite.dws?id=68309	
Stimuleren van bedrijven om zelf veiligheidsmanagement in te voeren	Handboek risicozonering windturbines, Centernovem, 2005, http://www.senternovem.nl/mmfiles/Handboek%20risicozonering%20en%20windturbines_tcm24-201713.pdf	
Advies over plaatsgebonden risico, eventueel groepsrisico, waar mogelijk/nodig terug dringen	Veiligheidsbeheersing door bedrijven (stimuleren), milieudienst Regio Eindhoven en Tritium Advies 2006, http://www.relevant.nl/download/attachments/1116/NB+veiligheidsbeheersing+door+bedrijven+-+een+wegwijzer+voor.pdf?version=1&modificationDate=1165497251720	
Toezicht houden op uitvoering	Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico, VROM, 2007 http://www.relevant.nl/display/DOC/Handreiking+verantwoordingsplicht+groepsrisico Handreiking verantwoorde brandweeradvisering, IPO, 2010 www.relevant.nl/display/DOC/Handreiking+%27Verantwoorde+brandweeradvisering%27	

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Handhaving Externe Veiligheid		
Prioriteit en beleid EV-handhaving vaststellen	Handhaving Externe Veiligheid, draaiboek algemeen, Servicepunt Handhaving Limburg 2005 http://www.relevant.nl/download/attachments/2017/Handhaving+EV%2C+draaiboek+algemeen.pdf?version=1&modificationDate=1175172115564	Bevi, Besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer, Wet op veiligheidsregio's (nog niet van kracht), Besluit risico's zware ongevallen (Brzo), Wijzigingsbesluit Brzo
Implementeren kwaliteitseisen professionalisering handhaving		
Inspectieprogramma opstellen, borging kwaliteitsprogramma		
Beoordelen en bewaken prioriteitstelling voor externe veiligheid		
Toezicht op uitvoering inspectieprogramma (kwaliteitsborging)		
Transport gevaarlijke stoffen		
Beleid transport gevaarlijke stoffen vaststellen	Routeringsregels staan vermeld in de Wet vervoer gevaarlijke stoffen	Wet vervoer gevaarlijke stoffen, Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (RNVGS)
Borgen dat externe veiligheid adequaat wordt meegewogen in het verkeersbeleid		
Routering en handhaving routes		
Transport naar Bevi-bedrijven beoordelen		
Ontheffingen verlenen		
Handhaving transport gevaarlijke stoffen uitwerken		
EV-visie en beleid		
Visie op gebiedsgericht EV-beleid ontwikkelen	Handreiking 'Leven met risico's', DCMR http://www.relevant.nl/display/DOC/Leven+met+risico%27s	Bevi
Opstellen van een structuurvisie externe veiligheid		
Eventueel aanpassen van APV (bv vastleggen beperkt aantal verkooppunten vuurwerk in bepaald gebied uit oogpunt openbare orde)		
Beleid bepalen voor borging van de uitvoering van EV-taken		

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Beleidsmonitoring en verantwoording EV-beleid bepalen		
Veiligheidsregio beleid (risicobeheersing en risicoprofiel)		Wet van op de Veiligheidsregio's (nog niet van kracht)
Beleid coördinatie rampenbestrijding en ev-beleid		
Saneringen		
Vaststellen urgente saneringssituaties (Bevi/Revi), plannen saneringen	Handreiking saneringsprogramma Bevi, VROM, 2005 https://www.relevant.nl/display/DOC/Handreiking+Saneringsprogramma+BEVI	Bevi, Revi
Vaststellen niet-urgente saneringssituaties (Bevi/Revi), plannen saneringen		
Verkennen mogelijk toekomstige sanerings-situaties t.g.v. RO planontwikkeling		
Voorbereiding van het saneringsbesluit		
EV en Ruimtelijke Ordening		
Vertalen EV-visie naar RO-structuurvisie	'Naar een veilige bestemming, VNG Handreiking verankering externe veiligheid in bestemmingsplannen, VNG, VROM 2007, http://www.relevant.nl/display/DOC/VNG+Handreiking+verankering+EV+in+bestemmingsplannen Handboek buisleidingen in bestemmingsplannen, VROM, 2010 http://www.relevant.nl/download/attachments/8126598/Handboek+buisleiding+in+bestemmingsplannen.pdf?version=1&modificationDate=1270544751994 Veiligheidsgeïntegreerd ontwikkelen, ordenen en ontwerpen, VROM, 2007 http://www.relevant.nl/pages/viewpage.action?pageId=4096343 Handreiking verantwoorde brandweeradvisering, IPO, 2010 www.relevant.nl/display/DOC/Handreiking+%27Verantwoorde+brandweeradvisering%27	Wet ruimtelijke ordening (voor gemeentelijke of provinciale structuurvisie), Bevi
Ontwikkelen van checklist voor beoordeling EV-relevantie bij RO-plannen		
Beoordelen of EV-relevant is bij RO-plannen (bestaande situaties)		
Actualiseren van EV-paragraaf in RO-plannen (bestaande situaties)		
Beoordelen van toekomstige EV-knelpunten (op basis van bestaande RO-plannen)		
Borgen van EV-inbreng in RO-plannen (nieuwe situaties)		

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Groepsrisico		
Beleidsuitgangspunten GR-verantwoording vastleggen	Handreiking verantwoordingsplicht Groepsrisico, VROM, http://www.relevant.nl/display/DOC/Handreiking+verantwoordingplicht+groepsrisico	Bevi, RVGS, beleidskader omgang met groepsrisico, VROM 2006, Wet ramp en zware ongevallen (Wrzo).
Vaststellen van te verantwoorden situaties GR milieu/RO, huidig en gepland	Informatieblad gewijzigde afstanden LPG-tankstations, VROM, 2007	
Bepalen invloedsgebied, effectafstanden en contouren	http://www.relevant.nl/display/DOC/Informatieblad+gewijzigde+afstanden+LPG-tankstations	
Bepalen (beperkt) kwetsbare bestemmingen binnen invloedsgebied	Groepsrisico bij LPG-tankstations en wijziging Revi, VROM, 2007	
Beoordelen van mogelijke (technische) maatregelen voor risicobeperking	http://www.relevant.nl/display/DOC/Berekening+van+groepsrisico+bij+LPG+tankstations	
Beoordelen van mogelijkheden voor risicobeperking via zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid	Populatiegegevens voor GR-berekeningen, RIVM, 2007, http://www.relevant.nl/display/DOC/Populatiegegevens+voor+groepsrisicoberekeningen	
Voorbereiden verantwoording GR	Groepsrisico op de kaart gezet. RIVM, TNO, 2007, http://www.relevant.nl/display/DOC/Groepsrisico+op+de+kaart+gezet	
Bestuurlijk vaststellen GR-verantwoording	De kennistafel groepsrisico van het netwerk Relevant bespreekt cases tijdens haar overleggen http://www.relevant.nl/display/KENNIS/Kennistafel+Groepsrisico	
Risicocommunicatie		
Ontwikkelen van risicocommunicatiebeleid	Wegwijzer risicocommunicatie Deel I en II (IPO 2006), http://www.relevant.nl/display/DOC/Wegwijzer+risicocommunicatie+deel+I+II+Praktische+handleiding	Verdrag van Århus (openbaarheid van milieuinformatie), Wet ramp en zware ongevallen (WRZO), Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding (WKR), Wet op veiligheidsregio's (nog niet van kracht).
Opstellen van jaarlijks risicocommunicatieplan	en http://www.relevant.nl/display/DOC/Wegwijzer+risicocommunicatie+deel+II+Theoretisch+kader	
Uitvoeren van risicocommunicatieplan (structurele borging EV)	Risico- en crisiscommunicatie van het NCC (BZK). http://www.nationaalcrisiscentrum.nl/document/risico-en-crisiscommunicatie	
Voorbereiden informatiebijeenkomst over vast te stellen EV-beleid		
Risicokaart beheer, doorlinken vanaf website gemeente		
Jaarlijkse BIR-folder		

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

EV-organisatie		
Opstellen van beleid en doelen gericht op EV-organisatie	Handreiking samenwerken aan externe veiligheid, VNG, 2008 http://www.relevant.nl/download/attachments/2032481/Samenwerken+aan+externe+veiligheid%2C+Handreiking.pdf?version=1&modificationDate=1208420461266	
Opstellen van overzicht taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden		
Toedelen en formaliseren van verantwoordelijkheden en bevoegdheden		
Opstellen van werkprocessen en procedures om uitvoering EV beleid te borgen		
Versterken en borgen van samenwerking tussen verschillende disciplines (milieu, RO, etc)		
Beoordelen van organisatorische behoefte (formatie, kennis, scholing)		
Jaarlijks overzicht behoefte specialistisch EV-advies		
EV in rampenbestrijding		Bevi, Brzo, Wrzo, Rrzo

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Begrippenlijst externe veiligheid

Begrip	Toelichting
ALARA-principe	Het ALARA-principe (<i>As Low As Reasonably Achievable</i>) is een bepaling uit de Wet milieubeheer. Deze bepaling stelt dat bedrijven moeten voorkomen dat er nadelige effecten op het milieu optreden. Zijn die gevolgen voor het milieu niet te voorkomen, dan moet het bedrijf trachten dit tot een minimum te beperken. Dit zover dit redelijkerwijs van een bedrijf kan worden verlangd. ALARA is inmiddels vervangen door BBT.
BBT	Voor het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu meest doeltreffende technieken om de emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu, die een inrichting kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken, die – kosten en baten in aanmerking genomen – economisch en technisch haalbaar in de bedrijfstaken waartoe de inrichting behoort, kunnen worden toegepast, en die voor degene die de inrichting drijft, redelijkerwijs in Nederland of daarbuiten te verkrijgen zijn; daarbij wordt onder technieken mede begrepen het ontwerp van de inrichting, de wijze waarop zij wordt gebouwd en onderhouden, alsmede de wijze van bedrijfsvoering en de wijze waarop de inrichting buiten bedrijf wordt gesteld.
Beperkt kwetsbaar object	Onder een 'beperkt kwetsbaar object' wordt verstaan: b. beperkt kwetsbaar object: 1° verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen, woonschepen en woonwagens per hectare; 2° dienst- en bedrijfswoningen van derden; c. restaurants, voor zover hierin geen grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn; d. winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 2000 m ² , voor zover zij geen onderdeel uitmaken van een complex waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd, waarvan het gezamenlijk bruto oppervlak meer dan 1000 m ² bedraagt en waarin een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd; e. sporthallen, sportterreinen, zwembaden en speeltuinen; f. kampeerterreinen en andere terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen; g. bedrijfsgebouwen, voor zover zij geen gebouwen zijn waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn zoals: - kantoorgebouwen en hotels met een bruto oppervlak van meer dan 1500 m² per object; - complexen, waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt, en winkels met een totaal oppervlak van meer dan 2000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd; h. objecten die met de onder a tot en met e en g genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voorzover die objecten geen kwetsbare objecten zijn;

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

	i. en objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vlucht-leidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval.' (Beperkt kwetsbare objecten die behoren tot een inrichting als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdelen a tot en met h, worden voor de toepassing van dit besluit, behoudens de artikelen 12 en 13 en de artikelen 15 en 16, voorzover de artikelen 15 en 16 betrekking hebben op het groepsrisico, niet beschouwd als kwetsbare onderscheidenlijk beperkt kwetsbare objecten.)
Bevb	Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) legt veiligheidsnormen op voor buisleidingen. Naar verwachting wordt het Bevb eind 2009 van kracht.
Bevi	Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Bijvoorbeeld chemische fabrieken, LPG-tankstations en spoorwegemplacements waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Deze bedrijven verrichten soms risicovolle activiteiten dichtbij huizen, ziekenhuizen, scholen of winkels. Het besluit verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf de inwerkingtreding van het besluit bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van ruimtelijke besluiten met externe veiligheid rekening te houden. Het besluit is – op enkele onderdelen na – op 27 oktober 2004 in werking getreden.
Bevoegd gezag	Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor de naleving van bepaalde wetgeving. In de regel is de gemeente of de provincie het bevoegd gezag, maar een waterschap, of een ministerie kunnen ook bevoegd gezag zijn. Deze verantwoordelijkheid kan bestaan uit afgeven van vergunningen, maar ook uit handhaving en het vaststellen van een ruimtelijk besluit. Beheerders van (water)wegen, concessiehouders van buisleidingen en bedrijven zijn echter op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en naleven van regels.
BLEVE	Boiling liquid expanding vapour explosion. Bijvoorbeeld de ontploffing van een tot vloeistof verdicht gas, zoals een LPG-tank.
BRZO	Besluit Risico Zware Ongevallen: het voorkomen van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen en het beperken van de gevolgen daarvan voor mens en milieu.
Btev	Besluit transport externe veiligheid. Is medio 2010 nog niet van kracht. Dit besluit legt veiligheidsafstanden vast tot transportroutes in relatie tot gestelde normen voor plaatsgebonden en groepsrisico.
Buisleiding	Transport van gevaarlijke stoffen kan ook plaatsvinden door buisleidingen (pijpleidingen). Voorbeelden zijn: hoge- en middendruk aardgasleidingen (regionale en (inter-)nationale aardgasleidingen) en leidingen voor transport van chemische – soms ook giftige – vloeistoffen of gassen. Meestal gaat het om ondergrondse leidingen.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Categoriale inrichting (activiteit)	Inrichting waarvoor, door de aard van de activiteit of de aard van de aanwezige gevaarlijke stof(fen), een standaardbenadering kan worden gevolgd. Voor een dergelijke inrichting wordt uitgegaan van vaste afstanden en hoeft geen QRA te worden uitgevoerd. Uitsluitend voor categoriale inrichtingen die door de Minister van VROM zijn aangewezen (op grond van artikel 4, zesde lid van het Besluit) mag van de vaste afstanden worden afgeweken. Voor deze inrichtingen mag op grond van een risicoberekening een kleinere afstand worden aangehouden. Daarbij moet het bevoegd gezag letten op de aard van de gevaarlijke stoffen in de inrichting en de toegepaste maatregelen. De Minister heeft voor die categorieën wel een minimum aan te houden afstand vastgesteld.
Circulaire risico-normering vervoer gevaarlijke stoffen	De circulaire legt veiligheidsnormen vast rondom transportroutes en vormt de basis voor toekomstige wetgeving.
CPR	De CPR (Commissie Preventie van Rampen door Gevaarlijke Stoffen) heeft in diverse publicaties richtlijnen beschreven die veelvuldig worden gebruikt bij vergunningverlening en algemene regels op grond van de Wet Milieubeheer (8.40 AMvB's). De Commissie Preventie van Rampen door Gevaarlijke Stoffen is vervangen door de onafhankelijke adviesraad Gevaarlijke Stoffen en de CPR-richtlijnen worden omgezet naar de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS).
Cumulatie	Er is sprake van cumulatie van risico's als een (beperkt) kwetsbaar object is gelegen binnen de invloedssfeer van twee of meer risicovolle bedrijven.
Domeinen van externe veiligheid	Risicobronnen in ketens: permanente aandacht voor (het voorkomen van) risico's bij veroorzakers van risico (zoals de chemische industrie en transportbedrijven); Transport in netwerken: netwerkbeheerders nemen verantwoordelijkheid bij de beheersing van risico's en krijgen de daarvoor benodigde bevoegdheden (spoor, weg, pijpleiding en water); Lokaal bestuur en ruimtelijke ordening: de rol van het lokaal bestuur bij het waarborgen van de veiligheid van bewoners en andere verblijvend.
Domino-effect	Er is sprake van een domino-effect als bijvoorbeeld een explosie binnen één bedrijf, een explosie bij een ander bedrijf veroorzaakt.
Externe veiligheid	Onder externe veiligheid verstaat men het beheersen van risico's die voortvloeien uit de opslag, productie, het gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen. Externe veiligheid wordt in beeld gebracht op basis van de kans om buiten een inrichting te overlijden als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.
Geprojecteerd object	Nog niet aanwezig object dat op grond van de voor het betrokken gebied geldende ruimtelijke besluiten toelaatbaar is. Het Besluit vertaalt het plaatsgebonden risico (PR) naar een vaste afstand vanaf een referentiepunt (de risicobron) waarbinnen eisen gesteld worden aan de aanwezigheid van bebouwing. Het betreft hier zowel reeds aanwezige bebouwing als bebouwing die nog niet aanwezig is maar wel volgens de geldende ruimtelijke besluiten is toegestaan.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Gevaarlijke stof	Een stof of preparaat dat bij of krachtens het Besluit verpakking en aanduiding milieugevaarlijke stoffen en preparaten is ingedeeld in een categorie als bedoeld in artikel 34, tweede lid, van de Wet milieugevaarlijke stoffen (WMS) of een gevaarlijke stof als bedoeld in artikel 1, onder b, van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (ADR). Een stof die op grond van de ADR niet en op grond van de WMS wel als een gevaarlijke stof wordt beschouwd, valt dus onder de werking van het Besluit externe veiligheid inrichtingen. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit.
Grenswaarde	Een grenswaarde geeft de kwaliteit aan die op het aangegeven tijdstip moet zijn bereikt en die, waar zij aanwezig is, ten minste moet worden instandgehouden. Bij het begrip grenswaarde hoort de term 'in acht nemen'. De term 'in acht nemen' betekent dat die waarde niet mag worden overschreden.
Groepsrisico (GR)	Het groepsrisico drukt de kans per jaar uit dat een groep mensen (minimaal 10) overlijdt als direct gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen in een inrichting. Het groepsrisico houdt rekening met een dichtheid van het daadwerkelijke aantal personen per hectare rondom een risicovolle inrichting. De basisstelling is dat hoe meer personen per hectare zich bevinden in het schadegebied van een inrichting waar een ongeval met gevaarlijke stoffen heeft plaatsgevonden, hoe groter het aantal (potentiële) slachtoffers is. Het groepsrisico kan worden weergegeven in een grafiek met op de horizontale as het aantal dodelijke slachtoffers en op de verticale as de cumulatieve kansen per jaar op tenminste dat aantal slachtoffers, de zogenaamde fN-curve.
Inrichting	Elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht. In de praktijk wordt in plaats van 'inrichting' vaak gesproken van 'bedrijf'.
Invloedsgebied	Het invloedsgebied is het gebied waarin volgens de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico van categoriale inrichtingen. Het invloedsgebied voor het groepsrisico is het gebied gelegen tussen de risicovolle inrichting en de 1% letaliteitsgrens. In afwijking hiervan gelden voor LPG-tankstations, PGS 15-bedrijven (voormalige CPR15-2) en NH₃ koelinstallaties vastgestelde waarden voor de grootte van het invloedsgebied. De effecten van een mogelijk incident reiken echter vaak veel verder dan de 1% letaliteitsgrens. Denk hierbij aan slachtoffers met eerste- en tweedegraads brandwonden. De regionale brandweer kijkt in haar advies verder dan de 1% letaliteitsgrens. De regionale brandweer adviseert immers op de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval. De beperking van de ramp wordt hierbij vooral bepaald door de mogelijkheid om nog levende slachtoffers te redden. Een groot deel van die slachtoffers bevindt zich mogelijk buiten de 1% letaliteitsgrens. De regionale brandweer heeft immers ook taken op basis van de Brandweerwet 1985 en de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo).
ISOR	Informatie Systeem Overige Ramptypen. De gegevens uit dit systeem worden samen met de gegevens uit RRGs overgenomen in de Risicokaart. Elke gemeente is verantwoordelijk voor de invoer van gegevens (Min. Regeling provinciale risicokaarten). Elke gemeente heeft toegang tot ISOR (via een invoerapplicatie).

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Kwetsbaar object	De wetgeving verdeelt gevoelige objecten in beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten. Deze verdeling is gemaakt om bepaalde groepen mensen in het bijzonder te beschermen. Dit onderscheid resulteert in een aantal criteria en anderzijds in met naam genoemde objecten. De norm voor het plaatsgebonden risico is voor kwetsbare objecten een grenswaarde en voor beperkt kwetsbare objecten een richtwaarde. Kwetsbare objecten zijn: - woningen, woonschepen en woonwagens niet zijnde verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen, woonschepen en woonwagens per hectare of dienst- en bedrijfswoningen van derden; - gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals: - ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen - scholen - gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen - gebouwen waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, waartoe in ieder geval behoren: - kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m² per object; - complexen, waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt, en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd; kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen van het jaar. Buitengebied als tuinen etc. wordt ook als kwetsbaar beschouwd. (Kwetsbare objecten die behoren tot een inrichting als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdelen a tot en met h, worden voor de toepassing van dit besluit, behoudens de artikelen 12 en 13 en de artikelen 15 en 16, voorzover de artikelen 15 en 16 betrekking hebben op het groepsrisico, niet beschouwd als kwetsbare onderscheidenlijk beperkt kwetsbare objecten.)
Letaal	Dodelijk
Most credible accident	Het ongeval dat de grootste bijdrage leverde aan het plaatsgebonden risico. De combinatie van kansen op en gevolgen van ongevallen is bepalend voor de grootste bijdrage aan het plaatsgebonden risico.
Niet-categoriale inrichting	Een inrichting met zodanige specifieke kenmerken dat voor de vaststelling van de door de desbetreffende inrichting veroorzaakte risico's een specifieke risicoanalyse moet worden uitgevoerd. Deze inrichtingen worden ook wel aangeduid als 'QRA-inrichtingen'.
Oriëntatiewaarde	De norm voor het groepsrisico geldt als oriëntatiewaarde. Het bevoegde gezag mag hiervan afwijken als daar gewichtige redenen (motivatiebeginsel) voor zijn. In de motivering gaat het vooral om het uitleggen en toegankelijk maken van de belangenafweging. Dat wil zeggen dat de afweging begrijpelijk is en dat de redenering, waarom er wel of niet wordt afgeweken, inzichtelijk is.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

PGS	De CPR (Commissie Preventie van Rampen door Gevaarlijke Stoffen) heeft in diverse publicaties richtlijnen beschreven die veelvuldig worden gebruikt bij vergunningverlening en algemene regels op grond van de Wet Milieubeheer (8.40 AMvB's). De Commissie Preventie van Rampen door Gevaarlijke Stoffen is vervangen door de onafhankelijke adviesraad Gevaarlijke Stoffen en de CPR-richtlijnen worden omgezet naar de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS). - PGS 15 (voormalige CPR 15-1): Opslag gevaarlijke stoffen in emballage; opslag van vloeistoffen en vaste stoffen (0-10 ton). - PGS 15 (voormalige CPR 15-2): Opslag gevaarlijke stoffen, gevaarlijke afvalstoffen en bestrijdingsmiddelen in emballage, opslag van grote hoeveelheden (vanaf 10 ton). - PGS 15 (voormalige CPR 15-3): Opslag van bestrijdingsmiddelen in emballage (vanaf 400 kg).
Plaatsgebonden risico (PR)	Bij het plaatsgebonden risico gaat het om de kans per jaar gemiddeld dat een persoon op een bepaalde geografische plaats in de directe omgeving van een inrichting overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen in die inrichting. Uitgangspunt is dat deze persoon onbeschermd en permanent op die plaats aanwezig is. Het plaatsgebonden risico is aan te geven met het tekenen van een risicocontour om de inrichting. Het Bevi stelt de eis dat in de contour van 10-6 rondom de risicovolle inrichting geen kwetsbare functies mogen voorkomen. In de contour van 10-5 mogen zich geen beperkt kwetsbare functies bevinden. 10⁻⁵ contour = risico van 1:100.000 per jaar op overlijden 10⁻⁶ contour = risico van 1:1.000.000 per jaar op overlijden
QRA	<i>Quantitative Risk Analysis</i> In het Nederlands wordt gesproken over een Kwantitatieve Risico Analyse, in de regel afgekort als QRA. Een QRA is een risicoberekening veelal voor activiteiten met gevaarlijke stoffen. Ook voor andere activiteiten zoals windturbines of luchthavens kunnen risicoberekeningen worden uitgevoerd. Een QRA heeft verschillende contouren als resultaat, conform de richtlijnen van PGS 3 (voormalige CPR 18).
Richtwaarde	Een richtwaarde geeft de kwaliteit aan die op het aangegeven tijdstip zoveel mogelijk moet zijn bereikt, en die, waar zij aanwezig is, zoveel mogelijk moet worden standgehouden. Bij het begrip richtwaarde hoort de term 'rekening houden met'. De term 'rekening houden met' houdt in dat slechts om gewichtige redenen van die waarde mag worden afgeweken. Richtwaarde is een wettelijk begrip en heeft – in tegenstelling tot een oriëntatiewaarde – een juridische status!
RIS	Risico Informatie Systeem met een actueel overzicht van risicovolle situaties. De provincies beschikken over een kaart waarop de locaties met risicovolle bedrijven zijn weergegeven. Hierop staan ook transportroutes (gevaarlijke stoffen), mogelijke overstromingsgebieden en gebieden waar bosbranden kunnen voorkomen. Zowel het ministerie van BZK als het ministerie van VROM zijn in 2002 begonnen met het in beeld brengen van de risico's in de leefomgeving van de burger. Het Ministerie van BZK heeft de provincie opdracht gegeven om een risicokaart (RIS) te maken waarbij de risicovolle inrichtingen met contouren op kaart gezet worden. Het RIS heeft en krijgt geen wettelijke status. De gemeenten hebben gegevens aan de provincie aangeleverd die zijn gebruikt voor het vullen van het Risicoregister.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Risico	Het risico van gevaarlijke activiteiten wordt bepaald door twee aspecten, namelijk in kansen en effecten: - kans: de berekende kans dat een bepaald ongeval of een ramp zich voordoet. Deze kans wordt gecombineerd met de kans dat er mensen door het ongeval overlijden. Op de risicokaart kunnen deze kansen soms in de vorm van risicocontouren worden weergegeven; - effect: wanneer er een ongeval of een ramp gebeurt, heeft dat in een bepaald gebied effecten. Op de risicokaart kan dit effectgebied aangegeven worden.
Risicoanalyse	Een risicoberekening met als resultaat verschillende risicocontour(en).
Risicobron	De plaatsen waar risico's vandaan (kunnen) komen, worden risicobronnen genoemd. Het betreft hierbij: - bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt of opgeslagen; - routes en pijpleidingen waar gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.
Risicocontouren	Een risicocontour geeft aan hoe hoog in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: Binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.
Risicoregister	Zowel het ministerie van BZK als het ministerie van VROM zijn in 2002 begonnen met het in beeld brengen van de risico's in de leefomgeving van de burger. Het risicoregister is een landelijk register waarin in opdracht van VROM risicosituaties met gevaarlijke stoffen zijn vastgelegd. In het register staan alle bedrijven die giftige, brandbare, explosieve en nucleaire stoffen verwerken of opslaan. Het register is een van de actiepunten van de overheid na de vuurwerkramp in Enschede (op 13 mei 2000). Het ministerie is bezig met het verplicht stellen voor bevoegd gezag om het risicoregister in te vullen en actueel te houden. Voor de inrichtingen waarvoor de gemeente bevoegd gezag is, krijgt deze de verantwoordelijkheid om de gegevens in te voeren en actueel te houden.
Risicovolle bedrijven	Bedrijven waarvan het invloedsgebied tot buiten de inrichtingsgrens reikt. Bedrijven die onder de criteria van het RIS of Bevi vallen.
Route gevaarlijke stoffen	Gemeenten zijn bevoegd om routes voor vervoer van gevaarlijke stoffen vast te stellen. Hierover moet het transport van gevaarlijke stoffen plaatsvinden (routeplichtige transporten).
RRGS	Risico Register Gevaarlijke Stoffen. Is een database in beheer bij het RIVM. Elk bevoegd gezag Wet milieubeheer is verantwoordelijk voor de invoer van gegevens.
Scenario	Als er een ernstig ongeval plaatsvindt, hangt de afloop vaak af van wisselende omstandigheden. Dus een ongeval kan volgens verschillende scenario's verlopen. Bij het onderzoek naar de risico's (PR en GR) worden daarom diverse scenario's verwerkt. In de scenario's wordt ook rekening gehouden met weersomstandigheden die van invloed kunnen zijn, bijvoorbeeld de wind.
Slachtoffer	Slachtoffers zijn de personen die gewond zijn geraakt of zijn overleden als gevolg van een ongeval of ramp.
Worst case scenario	Het ongeval resulterend in de meest negatieve gevolgen denkbaar.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

2.1 Wat is een nulmeting?

2.2 Waarom voer ik een nulmeting uit?

2.3 Hoe voer ik een nulmeting uit?

- Inventariseer de risicobronnen en stel de omvang ervan vast.
- Inventariseer de ruimtelijke ontwikkelingen.
- Scan de uitvoeringsorganisatie.
- Scan de beleidsomgeving.

2.4 Vaststelling en borging

2.5 Tips & tricks

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid geeft aan in welke mate de aanwezigen in het effectgebied in staat zijn om zichzelf op eigen kracht in veiligheid te brengen. Daarnaast wordt ook steeds meer gesproken over “redzaamheid” (de ander in veiligheid brengen). De advisering kan zich hier richten op de voorlichting en de alarmering ter verhoging van de zelfredzaamheid. Onlangs is het onderzoek verschenen van het COT en de Regionale Brandweer Amsterdam e.o.: “Zelfredzaamheid van burgers bij rampen en zware ongevallen”.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

3 Beleidsvisie

3.1 Wat ... is een beleidsvisie?

Een beleidsvisie externe veiligheid is een beleidsdocument van de gemeente dat het beleid en de toekomstvisie op het terrein van externe veiligheid vastlegt. De gemeenteraad stelt de beleidsvisie vast. Met het vaststellen van de beleidsvisie EV borgt de gemeente de uitvoering van wettelijke externe veiligheidstaken in de reguliere beheerscyclus.

De beleidsvisie bestaat bijvoorbeeld uit de volgende bouwstenen:

- Samenvatting van de toekomstvisie op ontwikkeling van de gemeente (voor zover al vastgelegd),
- Visie op samenwerking en samenvatting van EV-visies van veiligheidspartners,
- Samenvatting van de nulsituatie,

- Ambities ten aanzien van externe veiligheid,
- Streefbeeld in de vorm van een vlekkenkaart,
- Uitvoeringsstrategie,
- In te zetten instrumenten,
- Overgangsbeleid.

Hieronder staan een aantal inhoudsopgaven van gemeenten als voorbeeld genoemd.

- ▶ **Inhoudsopgave uit het IPO stramien**
- ▶ **Inhoudsopgave visie 'Ruimte voor ontwikkeling' gemeente Alphen aan den Rijn**
- ▶ **Inhoudsopgave beleidsvisie EV gemeente Gouda**
- ▶ **Inhoudsopgave omgevingsvisie EV Holland Rijnland**

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

De mogelijkheid bestaat om een beleidsvisie uit te werken tot een structuurvisie externe veiligheid die als kader dient voor verantwoording van het groepsrisico (artikel 13.4 Bevi).

3.2 Waarom ... stel ik een beleidsvisie op?

Een beleidsvisie externe veiligheid heeft tot doel om:

- Helderheid te geven over de manier waarop de gemeente invulling geeft aan haar beleidsruimte over externe veiligheid. De gemeente legt in de beleidsvisie vast hoe ze omgaat met haar lokale taken en bevoegdheden, zoals de verantwoording van het groepsrisico.
- Invulling te geven aan het aspect 'veiligheid' als onderdeel van duurzame ontwikkeling. Waar nodig of mogelijk moet de visie leiden tot grotere veiligheid.
- Een basis te leggen voor een goede samenwerking tussen veiligheidspartners (zoals milieudiensten/regionale uitvoeringsdiensten, ruimtelijke ordening, brandweer en hulpverleningsdiensten).
- Gebiedsgerichte keuzen vast te leggen, gericht op het realiseren van wensbeelden voor toekomstige ontwikkelingen. De visie is een bouwsteen voor de gemeentelijke structuurvisie WRO.

Met het vastleggen van het gemeentelijk EV-beleid kan de gemeente bereiken dat de uitvoering van het beleid soepeler (efficiënter en effectiever) verloopt. Inhoudelijk leidt het formuleren van een EV visie tot het maken van gebiedsgerichte keuzen voor een veilige en duurzame economische ontwikkeling. De visie geeft helderheid aan bedrijven, inwoners en andere overheden over de ontwikkeling die de gemeente op middellange termijn nastreeft.

Provinciale Staten van provincie Zuid-Holland hebben op vrijdag 2 juli 2010 de Provinciale Structuurvisie (PSV) en de bijbehorende Verordening Ruimte (PRV) vastgesteld. Het is één integrale, ruimtelijke visie voor heel Zuid-Holland, waarin de provincie haar visie geeft voor 2020 en een doorkijk naar 2040. Deze visie is te vinden op de website www.zuid-holland.nl

Ook heeft de provincie Zuid-Holland een beleidsplan externe veiligheid vastgesteld.

► **Conceptbeleidsplan externe veiligheid (vrijgegeven voor bestuurlijke consultatie)**

3.3 Hoe ... stel ik een beleidsvisie op?

Het opstellen van een beleidsvisie verloopt via een aantal stappen:

- Bepaal de uitgangspunten,
- Verken de bestuurlijke ambities,
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit,
- Bepaal de strategie voor implementatie,
- Benoem het overgangsbeleid.

Op grond van de **quick scan** (zie voorbereidingsfase) worden de accenten vastgesteld voor de uitwerking van deze stappen.

Bepaal de uitgangspunten

De eerste stap is het samenvatten van de uitgangspunten die al 'vastgesteld beleid' zijn. Documenten die van betekenis zijn in deze stap, zijn bijvoorbeeld: een stadsvisie, de gemeentelijke en provinciale structuurvisies Wro, (regionale) bedrijfsterreinenvisies,

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

gebiedsontwikkelingsvisies (voor onderdelen van het gemeentelijk grondgebied), woningbouwplannen, sociaal-economische ontwikkelingsplannen of andere deelgebiedsvisies. Bouw hierbij voort op de scan van de **beleidsomgeving** die al gemaakt is in de voorbereidingsfase.

Bij deze stap wordt op basis van de documenten de beleidsvrijheid voor de visie externe veiligheid bepaald. Let ook op lopende projecten waarin al uitgangspunten zijn vastgelegd.

Onderdeel van het bepalen van de uitgangspunten is ook het op een rij zetten van de beleidsruimte die de gemeente heeft om zelf beleid te maken, in aanvulling op de geldende wettelijke taken. Deze fase legt tevens vast hoe de gemeente om wil gaan met al vaststaande wettelijke taken en verplichtingen.

Verken de bestuurlijke ambities

De tweede stap is het verkennen van de hoofdlijnen van de bestuurlijke ambities. Ambities ten aanzien van een veilige woonomgeving staan vaak op gespannen voet met ambities ten aanzien van bedrijfsmatige en economische ontwikkeling. Het bestuur heeft een zekere keuzevrijheid wanneer zich dilemma's voordoen. Deze blijkt vaak bij de verantwoording van het groepsrisico.

Belangrijk is dat deze discussies ook daadwerkelijk op bestuurlijk niveau plaatsvinden en niet op (hoog)-ambtelijk niveau. Het is aan bestuurders om dit keuzes te maken en zich de consequenties van deze keuzes te realiseren.

Er zijn verschillende manieren om de bestuurlijke ambities te verhelderen. Eén daarvan is het in kaart brengen van speelruimte via interviews in het maatschappelijk veld. Een andere werkbare manier is het 'bevragen' van het College van B&W, bijvoorbeeld door een stellingendiscussie. Beide aanpakken kunnen elkaar versterken.

▶ **Interviewronde gemeente Gouda**

▶ **Stellingendiscussie gemeente Alphen aan den Rijn**

Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit

Belangrijke principes bij het vergroten van de veiligheid zijn:

- Het clusteren van risicovolle activiteiten.
 - Het clusteren van risicovolle bedrijven, met daarnaast gebieden waar risicovolle activiteiten worden uitgesloten en waar dus andere prioriteiten gesteld kunnen worden.
 - Het clusteren van risicovol vervoer, bijvoorbeeld door routing.
- Het verantwoord combineren van risicovolle activiteiten en (beperkt) kwetsbare objecten (bepalen of en wáár het GR mag toenemen als gevolg van toename van personendichtheid, toename van risico-bronnen of beide).
- Het reduceren van risico's aan de bron.
- Het nemen van maatregelen in de omgeving van de risicovolle activiteit (het gaat dan om maatregelen die gaan over alarmering, bescherming, zelfredzaamheid een hulpverlening (inzet van de hulpdiensten).
- Een standpunt innemen over het restrisico.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

Op basis van de gekozen principes kan de ruimtelijke vertaling van het beleid worden bepaald. Dat kan bijvoorbeeld door gebiedstypen te benoemen met een daarbij behorend na te streven beschermingsniveau. Dit beschermingsniveau kan ook een toelating of uitsluiting van bronnen of kwetsbare objecten bevatten. Of er kan juist voor gekozen worden om het beschermingsniveau af te stemmen op de kwetsbaarheid van de bestemmingen.

▮ Gebiedstypen en beschermingsniveau gemeente Alphen aan den Rijn

In de beleidsvisie zal bij het formuleren van de ambities al rekening moeten worden gehouden met de gevolgen van specifieke keuzes. Veilige bedrijfsterreinen naast woonwijken vragen wellicht om beperking van specifieke bedrijvigheid. Welke gevolgen heeft dat en hoe communiceert de gemeente dat beleid?

Met behulp van een vlekkenkaart kan de gewenste toekomstige situatie worden beschreven. De vlekkenkaart is een geschikt hulpmiddel om het gesprek tussen verschillende beleidsvelden (milieu, hulpverlening en RO) te faciliteren. De vlekkenkaart (met bijgevoegde beschrijving) wordt na vaststelling één van de bouwstenen voor het toekomstig ruimtelijk beleid. 'Doorwerking' wordt gerealiseerd via de gemeentelijke structuurvisie en bestemmingsplannen.

▮ Vlekkenkaart gemeente Alphen aan den Rijn

De verantwoording van het groepsrisico is een belangrijk onderdeel van de visie. Het groepsrisico is oorspronkelijk bedoeld als maat voor 'maatschappelijke ontwrichting'. De gemeente heeft op dit punt een eigen verantwoordelijkheid en beleidsruimte. Daarbij kan de gemeente

in het beleid vastleggen welke veiligheidsmaatregelen worden ingezet om het groepsrisico effectief te verbeteren. Te denken valt aan:

- Stedenbouwkundige en inrichtingstechnische maatregelen nemen,
- Risicoruimte voor bedrijven (of clusters van bedrijven) reserveren,
- Omvang van de personendichtheid beperken,
- Signalering en inzet van de hulpdiensten verbeteren,
- Zelfredzaamheid verbeteren.

Sommige punten kunnen via het stellen van nadere eisen op bouwplan-niveau in bestemmingsplannen worden geïmplementeerd. De visie kan ook vertaald worden naar een afwegingskader groepsrisico.

▮ Afwegingskader groepsrisico gemeente Alphen aan den Rijn

Bepaal de strategie voor implementatie

De strategie voor implementatie geeft aan hoe de gemeente het streefbeeld en de ambities wil realiseren. Daarbij wordt gekozen uit de ter beschikking staande instrumenten. De belangrijkste zijn afkomstig uit ruimtelijke ordening, het milieubeleid en het grond-beleid. Andere instrumenten zoals communicatieve en financiële instrumenten kunnen ook aan de orde komen.

Ook de prioritering van onderwerpen is van belang.

▮ Prioritering

Benoem het overgangsbeleid

Voor zover de bestaande situatie afwijkt van de gewenste situatie (dat zal vaak het geval zijn) is het nodig om overgangsbeleid te formuleren. Een belangrijk punt hierbij is vast te stellen wat 'bestaand' is en wat 'nieuw'. De actuele fysieke situatie kan daarbij niet zonder meer als uitgangspunt worden genomen. Bedrijven en andere

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

belanghebbenden kunnen immers rechten ontleen aan milieuvergunningen en planologische vastgelegde bestemmingen.

▮ Bestaande en nieuwe situaties gemeente Alphen aan den Rijn

Bij het uitzetten van overgangsbeleid is het nuttig om planschade-onderzoek uit te voeren en de resultaten daarvan terug te koppelen naar de voorgenomen plannen. Mogelijk is bijstelling daarvan gewenst.

3.4 Verankering en borging

De EV-beleidsvisie krijgt een formele status door vaststelling door het College van B&W en de Gemeenteraad. Daarmee is de doorwerking van de visie en het beleid echter nog niet altijd gerealiseerd. Om de implementatie van de inhoud van de visie te realiseren heeft de gemeente een aantal instrumenten ter beschikking. Dat zijn samengevat:

- Instrumenten uit de Wro, zoals de structuurvisie en het bestemmingsplan,
- Milieuvergunningen voor het reguleren van risicobronnen,
- Hulpmiddelen uit de hulpverleningsketen.

Lees meer over de instrumenten in Hoofdstuk 4 Uitvoeringsprogramma, 4.3 onderdeel 'benoem de activiteiten'.

In het uitvoeringsprogramma wordt opgenomen hoe de voortgang van de uitvoering van het beleid wordt gemeten en welke evaluatie- en bijsturingmomenten er zijn.

3.5 Tips & tricks

Tips voor het opstellen van een beleidsvisie externe veiligheid:

- Beleg een bijeenkomst met vertegenwoordigers van alle relevante beleidsvelden (RO, milieu, integrale veiligheid, economische zaken, brandweer) met als doel vroegtijdig indicaties te krijgen van de gewenste richting van ontwikkeling.
- Zorg voor afstemmingsmomenten met maatschappelijke partijen. Het is nuttig om deze tijdens het formuleren van de visie te bevragen.
- Realiseer korte lijnen voor bestuurlijke terugkoppeling tijdens het formuleren van de visie. Bestuurlijke aansturing is een belangrijke succesfactor voor het tot stand komen van een EV-visie.
- Maak inzichtelijk wat de gevolgen zijn van voorgesteld beleid. Dit betreft zowel de gevolgen voor belanghebbende derden (bijvoorbeeld: bedrijven en inwoners) als de gevolgen voor de eigen organisatie (bijvoorbeeld: aanpassing van bestemmingsplannen en veranderingen werkprocessen). De vlekkenkaart is een geschikt hulpmiddel voor de ruimtelijke kant. Daarnaast is een planschade-onderzoek in een aantal gevallen belangrijk.
- Het overgangsbeleid kan gebruikt worden om de maatschappelijke dynamiek te gebruiken. Kies de tijdhorizon dusdanig dat de veranderingen in de fysieke ruimtelijke ordening (bedrijfsverplaatsing, woningbouw) zich daarin kunnen voltrekken.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

4 Inhoudsopgave uit het IPO stramien

Het IPO stramien geeft de volgende inhoudsopgave aan voor een beleidsvisie externe veiligheid:

Uit: IPO stramien tot formulering externe veiligheidsbeleid

2	Welke onderwerpen horen in een beleidsvisie te worden behandeld?	6
2.0	Samenvatting voor het bestuur	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Landelijk beleid en wettelijke eisen	6
2.3	Reeds gemaakte strategische keuzes	9
2.4	Beleidskeuzes ten aanzien van externe veiligheid	10
2.5	Consequenties van de beleidskeuzes	14
2.6	Samenvatting voor het publiek	16
2.7	Bijlagen	16

4 Inhoudsopgave visie 'Ruimte voor ontwikkeling' gemeente Alphen aan den Rijn

Inhoudsopgave

0.	Samenvatting	6
1.	Inleiding	7
1.1.	Externe veiligheid, waar hebben we het over?	7
1.2.	Dilemma of kans?	8
1.3.	Wettelijke taken voor de gemeente Alphen aan den Rijn	8
1.4.	Waarom een beleidsvisie externe veiligheid?	10
1.5.	Het ontstaan van deze visie	12
1.6.	De nulmeting EV samengevat	12
2.	Toekomstvisie, de bredere context	14
2.1.	Hoe ziet Alphen aan den Rijn haar toekomst?	14
2.2.	'Samenwerken' is een sleutelbegrip voor externe veiligheid	15
2.3.	Visies van veiligheidspartners	15
2.4.	Wat is de beleidsruimte voor Alphen aan den Rijn?	17
3.	Ambities externe veiligheid	19
3.1.	Uitgangspunten	19
3.2.	Ambities externe veiligheid samengevat	20
3.3.	Alphen aan den Rijn is en blijft veilig	20
3.4.	Geen incidenten met grote aantallen slachtoffers in woongebieden	20
3.5.	Toepassing van het stand still beginsel	21
3.6.	Veiligheidsambities afstemmen op kwetsbaarheid	21
3.7.	Ruimte voor ontwikkeling door 'scheiden en concentreren'	22
3.8.	Afwegingskader groepsrisico	23
4.	Van ambitie naar streefbeeld 2018	25
4.1.	Vlekkenkaart voor 2018	25
4.2.	Streefbeeld per gebiedstype voor 2018	26
5.	EV-beleid en uitvoeringsstrategie	28
5.1.	Tijdpad en dynamiek	28
5.2.	Strategische doelen	29
5.3.	Brongericht beleid: risico's waar mogelijk voorkomen	30
5.4.	Clusteren van risicobronnen en kwetsbare objecten	30
5.5.	Ruimtelijk beleid: scheiden en concentreren	31
5.6.	Overdrachtgerichte maatregelen	31
5.7.	Beheersing en repressieve maatregelen in geval van calamiteit	32
5.8.	Risicocommunicatie	33

Bijlagen

- Bijlage 1: Begrippenlijst
- Bijlage 2: Samenvatting nulmeting externe veiligheid
- Bijlage 3: Verwachte gevolgen voor geselecteerde gebieden
- Bijlage 4: Werkwijze bij behandeling van EV relevante aanvragen

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

4 Inhoudsopgave Beleidsvisie EV Gouda

Leeswijzer	
Inleiding	
Doel van deze visie	
proces totstandkoming van deze visie	
2. Externe Veiligheid in Gouda	
2.1 Huidige situatie	
2.2 Landelijke ontwikkelingen	
3. Ruimtelijke toekomstige situatie	
4. Visie en ambitie	
4.1 De drie peilers van de visie	
4.2 Ambities	
4.3 Uitvoering	
Deel A; Planologische kaders	
Leeswijzer	
1. Inleiding	
2. Planologische kaders spoorzones, A12 en A20	
2.1 Zone-indeling spoorzones, A12 en A20	
2.2 Zone I: Plasbrandaandachtsgebied: 0 - 30 meter spoor, A12 en A20	
3. Planologische kaders overige transportassen	
3.1 Provinciale wegen	
3.2 Buisleidingen	
4. Planologisch kader LPG-tankstations binnen woongebieden	
5. Planologisch kader bedrijventerreinen met Bevi-inrichtingen	
5.1 Omgang met plaatsgebonden risicocontouren	
5.2 Omgang met invloedsgebieden	
6. Verantwoordingsplicht groepsrisico	
6.1 Verantwoordingsplicht groepsrisico planologische kaders	
6.2 Verantwoordingsplicht groepsrisico overige gebieden	
Bijlage 1: vergrote weergave zoneringsskaart transportassen	
Deel B; Huidige situatie in beeld	
1. Inleiding	
1.1 Leeswijzer	
1.2 Wat is externe veiligheid?	
1.3 Domeinstructuur	
2. Domein Risicobronnen	
2.1 Bevi-inrichtingen	
2.1.1 LPG-tankstations	
2.1.2 Croda	
2.1.3 Ammoniak (koel- en vries)installaties groter dan 1.500 kg	
2.1.4 Relevante Bevi-inrichtingen van buurgemeenten	
2.1.5 Overige inrichtingen, niet vallend onder het Bevi	
2.2 Transport van gevaarlijke stoffen	
2.2.1 Vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg	
2.2.2 Vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor	
2.2.3 Vervoer van gevaarlijke stoffen over het water	
2.2.4 Vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen	
3. Domein Fysieke omgeving	
3.1 Bedrijventerreinen	

3.2 Toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in Gouda	
3.2.1 Bedrijvigheid	
3.2.2 Infrastructuur	
3.2.3 Binnenstad en omgeving	
3.2.4 Spoorzone	
3.2.5 Goudse poort	
3.2.6 Westergouwe	
4. Domein Beheersbaarheid	
4.1 Bestrijdbaarheid	
4.2 Zelfredzaamheid	
5. Domein Organisatie	
6. De huidige situatie en autonome ontwikkelingen samengevat	
6.1 Aandachtspunten domein Risicobronnen	
6.2 Aandachtspunten domein Fysieke Omgeving	
6.3 Aandachtspunten domein Beheersbaarheid	
Bijlage 1: vergrote weergave signaleringskaart	

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

4 Inhoudsopgave omgevingsvisie EV Holland Rijnland

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5
1 Inleiding	8
2 Risico's in de regio	9
2.1 Karakter van de regio.....	9
2.2 Externe veiligheidsrisico's in Holland Rijnland.....	9
2.3 Toekomstige ontwikkelingen.....	11
2.4 Conclusie.....	13
3 Beleidskader externe veiligheid Holland Rijnland	14
3.1 Inleiding	14
3.2 Kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.....	14
3.3 Het provinciale beleid externe veiligheid	15
3.4 Streefbeeld externe veiligheid regio Holland Rijnland.....	17
4 Afweging en verantwoording van risico's	22
4.1 Inleiding	22
4.2 Inhoudelijke / getalsmatige beoordeling van het groepsrisico.....	22
4.3 De afwegingsprocedure.....	24
5 Organisatie, procedure en proces.....	24
5.1 Inleiding	25
5.2 Samenwerking binnen de regio.....	25
5.3 Proces van besluitvorming.....	26
5.4 Procedures en organisatie.....	28
6 Risicocommunicatie	29
6.1 Inleiding	29
6.2 Doelstellingen risicocommunicatie op regionaal niveau	30
7 Implementatie.....	31
Bijlage 1: Wettelijk kader voor EV.....	34
Bijlage 2: Samenvatting provinciaal beleid.....	37
Bijlage 3: Proces besluiten op aanvraag	40
Bijlage 4: EV in bestemmingsplanprocedure.....	42
Bijlage 5: Stand van zaken Routering	44

4 Interviewronde van de gemeente Gouda

Bij het ontwikkelen van de beleidsvisie externe veiligheid is in de gemeente Gouda gekozen voor een serie van 28 interviews.

Uit: visie externe veiligheid 2009-2013 Gouda

Proces totstandkoming van deze visie

Als eerste stap bij de totstandkoming van deze visie externe veiligheid is een projectgroep in het leven geroepen bestaande uit de meest relevante actoren die bij de uitvoering van hun taak te maken hebben met externe veiligheid en keuzes op dat gebied; RO-ers, en projectleiders, een communicatieadviseur en een beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid werkzaam bij de gemeente, adviseurs van de Milieudienst Midden-Holland, de lokale brandweer, de regionale brandweer en Adviesbureau Oranjewoud. Daarnaast zijn interviews gehouden met 28 interne en externe sleutelfiguren die te maken hebben met externe veiligheid en hierover specifieke kennis en kunde konden inbrengen. Het betreft hier deskundigen werkzaam bij andere overheden, bij de regionale brandweer, bedrijven en burgers die via de wijkteams zijn benaderd. Het interview bestond uit 6 vragen:

- 1 Welke ontwikkelingen ziet u, vanuit uw discipline, de komende 5 jaar op gebied van EV op Gouda afkomen?
- 2 Welke knelpunten kunt u daarbij noemen, gezien vanuit uw eigen discipline?
- 3 Welke oplossingen ziet u, vanuit uw discipline, voor deze knelpunten?
- 4 Wanneer voor deze oplossing wordt gekozen, welke inzet kunt u dan leveren om deze oplossing uit te voeren?
- 5 Wanneer u de wethouder zou mogen adviseren, welke ambitie zou u dan willen nastreven?
- 6 Wanneer u wethouder zou zijn, welk speerpunt zou u dan kiezen?

Analyse van de interviewresultaten heeft geleid tot het benoemen van de voornaamste knelpunten, oplossingen en ambities

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

▣ Stellingendiscussie van de gemeente Alphen aan den Rijn

Bij het ontwikkelen van de beleidsvisie externe veiligheid is in de gemeente Alphen aan den Rijn gekozen voor stellingendiscussies met het College van B&W. De stellingendiscussie is in 2 rondes van elk ruim een uur uitgevoerd. Daarbij is de vorm gekozen van een voorstander en tegenstander van een stelling om twee zijden van de keuze te verhelderen. Door externen als vóór- en tegenstander te laten fungeren ontstond ruimte voor het College van B&W om vrij te reageren.

Stelling 1: De beleefde veiligheid is belangrijker dan de werkelijke veiligheid

- Argumenten voor:
 - Het gevoel van welbevinden van de mensen wordt niet bepaald door berekeningen van deskundigen, maar door de eigen perceptie op de gevaren.
 - De kans dat er een belangrijk incident plaatsvindt, is zo klein dat het sturen op de beleefde veiligheid veel belangrijker is.
 - Door aandacht te besteden aan de beleefde veiligheid kan er veel meer mogelijk worden gemaakt. Risicocommunicatie is belangrijk.
 - De wereld feitelijk veilig maken heeft weinig zin als de mensen zich er niet veiliger door gaan voelen.
- Argumenten tegen:
 - Beleefde veiligheid is schijnveiligheid.
 - Het bestuur heeft tot taak een omgeving te bieden die werkelijk veilig is.

- De perceptie kan volledig afwijken van de werkelijkheid. Zo dacht niemand vóór de vuurwerkramp dat een opslag van vuurwerk zo gevaarlijk kon zijn.
- Als het misgaat, kan de ervaren veiligheid nooit als verdediging worden gebruikt.

Stelling 2: De risiconormering is afhankelijk van de gebruiksfunctie van het gebied

- Argumenten voor:
 - gebieden waar mensen veel verblijven moeten een hoge milieu-kwaliteit hebben, dat geldt bv. voor woongebieden.
 - bedrijvigheid brengt risico's met zich mee, dus op bedrijventerreinen moet meer risico worden toegestaan.
 - niet iedere gebruiksfunctie hoeft op dezelfde manier beschermd te worden.
- Argumenten tegen:
 - Overal moet gestreefd worden naar een zo laag mogelijk risico.
 - Het geeft rechtsongelijkheid als je op verschillende plaatsen aan verschillende normen moet voldoen.

Stelling 3: Geen LPG-tankstations en LPG-transport in de bebouwde kom

- Argumenten voor:
 - Het effectgebied van een ongeval met LPG is erg groot, bij een incident zullen er veel slachtoffers vallen.
 - Het is niet noodzakelijk om LPG te kunnen tanken in de bebouwde kom, er zijn genoeg mogelijkheden daarbuiten.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

■ Argumenten tegen:

- De essentie van risicobeleid is dat activiteiten worden toegestaan mits zij niet meer dan een aanvaardbaar risico veroorzaken, dat geldt voor LPG.
- Niet het mogelijke effect, maar het risico is bepalend.
- Als je LPG-tankstations uit de bebouwde kom weert, dan moet dat ook voor andere risicoveroorzakende activiteiten gelden.
- LPG is goed voor het milieu (klimaat) en moet juist bevorderd worden. Door de mogelijkheid om LPG tanken te verminderen, wordt LPG minder aantrekkelijk.

Stelling 4: Bedrijven met gevaarlijke stoffen moeten worden geclusterd op speciaal daarvoor (in regionaal verband) aangewezen industrieterreinen

■ Argumenten voor:

- Het is het beste om bedrijven die risico's veroorzaken te clusteren op plaatsen die daarvoor het meest geschikt zijn. Dat kan ook op een locatie buiten de gemeente zijn.
- Door deze clustering kan de rest van de regio op een veilig niveau worden gehouden en is er meer ruimte voor ontwikkelingen.
- De infrastructuur voor de aanvoer van gevaarlijke stoffen kan worden geoptimaliseerd.
- De rampenbestrijding kan optimaal worden afgestemd op het niveau van het bedrijventerrein.

■ Argumenten tegen

- Clustering leidt tot domino-effecten, spreiding is veel beter.
- Beperkt de vrijheid van gemeenten om bedrijven toe te laten, is economisch niet acceptabel.

- Vereist bedrijfsverplaatsingen en dat is economisch niet haalbaar.
- Het is de vraag of er een bedrijfsterrein kan worden gevonden voor deze doeleinden.

Stelling 5: Een contour van het plaatsgebonden risico waarbinnen zich geen kwetsbare objecten mogen bevinden, moet binnen de terreingrens van het risicovolle bedrijf liggen

■ Argumenten voor:

- Het is niet acceptabel dat bedrijven risico's veroorzaken voor personen die niets met het bedrijf te maken hebben.
- Het dwingt bedrijven hun maatregelen af te stemmen op de ruimte die zij hebben.
- Het leidt tot een veilige openbare ruimte.
- Risico's van bedrijven zijn niet belemmerend voor de ontwikkeling van gebieden.

■ Argumenten tegen:

- Het effectgebied van veel bedrijven is veel groter dan de terreingrens en dat is door vergaande maatregelen niet te voorkomen, dit beleid maakt het voor een groot aantal bedrijven onmogelijk te functioneren.
- Als de risico's buiten de terreingrens bij (beperkt) kwetsbare objecten lager is dan de gestelde norm, is er geen reden voor extra maatregelen.
- Het kan niet zo zijn dat de gevolgen van het risicobeleid eenzijdig bij de bedrijven worden neergelegd, omdat de hoogte van de risico's ook het gevolg zijn van het ruimtelijke beleid van de gemeente.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

Stelling 6: Iedere burger moet maximaal en actief worden geïnformeerd over de risico's in zijn omgeving

■ Argumenten voor:

- Burgers moeten op de hoogte zijn van de risico's om adequaat te kunnen handelen bij een incident.
- Als burgers weten hoe ze moeten handelen bij een incident leidt dit tot minder slachtoffers.
- De praktijk heeft uitgewezen dat alleen door voortdurende aandacht de burgers bewust blijven van de risico's.

■ Argumenten tegen

- Het voortdurend hameren op de risico's leidt tot een gevoel van onveiligheid.
- De baten staan niet in verhouding tot de kosten.
- Burgers die het willen weten kunnen de informatie opvragen, dat is voldoende.
- Het is niet effectief de burgers voortdurend te wijzen op risico's, die boodschap komt niet meer over.

Stelling 7: Het belang van het transport van gevaarlijke stoffen op nationale schaal gaat boven het regionale of lokale belang van ruimtelijke ontwikkeling

■ Argumenten voor:

- De economie is gebaat bij een nationale structuur van transport.
- Nederland is transportland.
- Het kan niet zo zijn dat kleine lokale belangen grote nationale belangen belemmeren (geen NIMBY dus).
- Door ruimtegebrek is het transport van gevaarlijke stoffen langs woongebieden niet te voorkomen.

■ Argumenten tegen:

- Veilige woonomgeving is het belangrijkste dat er is.
- Er zijn genoeg andere oplossingen voor het transport van gevaarlijke stoffen (bv. buisleiding, water of spoor).
- Stoffen die grote rampen kunnen veroorzaken tijdens transport zouden niet vervoerd mogen worden, dus productie en gebruik bij elkaar brengen.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

▣ Gebiedstypen en beschermingsniveau van de gemeente Alphen aan den Rijn

Uit: Beleidsvisie externe Veiligheid Alphen aan den Rijn – Ruimte, ook in de toekomst

Streefbeeld per gebiedstype voor 2018

Woongebieden:

- In de woongebieden worden geen nieuwe EV-relevante risico-bronnen toegestaan. Voor bestaande bronnen is overgangsbeleid van toepassing zoals aangegeven in hoofdstuk 5.
- Er vindt geen transport van gevaarlijke stoffen door woongebieden plaats, tenzij daartoe door de gemeente ontheffing is verleend.
- Toename van de personendichtheid door ontwikkeling van al geprojecteerde nieuwe kwetsbare objecten al dan niet met verminderde zelfredzaamheid is in woongebieden toegelaten, mits het maximale aantal slachtoffers ten gevolge van een incident niet tot méér dan tien slachtoffers leidt.

Buitengebieden:

- In het buitengebied zijn per oppervlakte eenheid aanzienlijk minder personen aanwezig dan in de bebouwde kom. Vanwege het karakteristieke karakter van het buitengebied hanteert de gemeente dezelfde veiligheidsambities als voor woongebieden.

Bedrijventerreinen, type A:

- Op bedrijventerreinen type A wordt geen toename van risico's toegelaten. Dit betekent dat nieuwe EV-bronnen worden geweerd, evenals uitbreiding van risico's bij bestaande bronnen. Met bestaande bronnen wordt bezien of via brongericht beleid beperking van risico's mogelijk is.
- De vestiging van nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten, waar zich gedurende een gedeelte van de dag grote aantallen mensen kunnen bevinden, is toegelaten. Dit geldt bijvoorbeeld voor winkels of kantoorgebouwen, maar niet voor hotels.
- Objecten bestemd voor verminderd zelfredzame personen worden hier geweerd.

Bedrijventerreinen, type B:

- Nieuwe risicobronnen worden alleen toegelaten op bedrijventerreinen type B. Als voorwaarde geldt dat de gevolgen van eventuele incidenten met gevaarlijke stoffen bij deze bedrijven beperkt blijven tot maximaal tien dodelijke slachtoffers in naastgelegen woongebieden.
- Bedrijven waarvoor een calamiteitenscenario geldt met méér dan tien dodelijke slachtoffers in omliggende woongebieden, worden geweerd.
- De vestiging van kwetsbare objecten is niet toegestaan.
- De 10⁻⁶ contour – indien van toepassing – de afstand zoals bedoeld in artikel 5 lid 3 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen:
 - Binnen het perceel van de risicovolle inrichting, of
 - Op gronden met de bestemming verkeer, groen en/of water.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

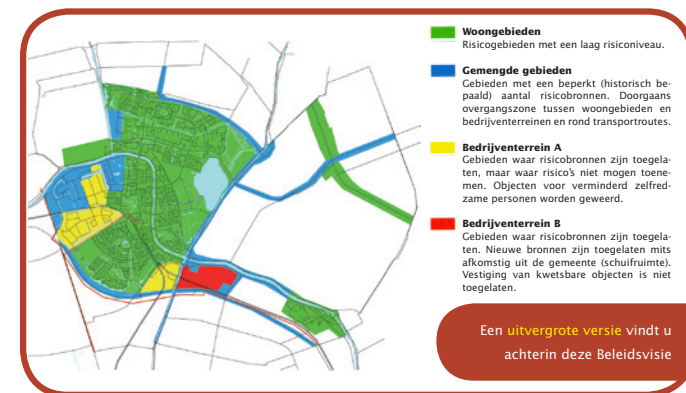
Gemengde gebieden (GG-b en GG-t):

- De vestiging van nieuwe EV-risicobronnen wordt in gemengde gebieden niet toegelaten. Een uitzondering is gemaakt voor LPG-tankstations. Indien toegelaten, worden LPG tankstations alleen dichtbij transportassen gerealiseerd. Dit is belangrijk voor korte aan- en afvoerroutes voor de bevoorrading vanaf het provinciale wegennet. De randvoorwaarden voor de nieuwe vestiging van de LPG-tankstations zijn:
 - De 10^{-6} contour voor het plaatsgebonden risico of – indien van toepassing – de afstand zoals bedoeld in artikel 5 lid 3 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen jo. Artikel 2 lid 1 van de Regeling externe veiligheid inrichtingen, dient te zijn gelegen:
 - Binnen het perceel van de risicovolle inrichting, of
 - Op gronden met de bestemming verkeer, groen en/of water.
 - De oriëntatiewaarde voor het GR wordt niet overschreden.
- Uitbreiding van EV-risico's van bestaande bronnen wordt in gemengde gebieden niet toegelaten. De gemeente streeft er naar om het EV risico in gemengde gebieden op termijn terug te dringen wanneer de maatschappelijke dynamiek daartoe mogelijkheden biedt (bijvoorbeeld door vertrek van bestaande bronnen).
- Kwetsbare objecten met verminderd zelfredzame personen worden in gemengde gebieden niet toegelaten tenzij er geen invloedsgebieden van risicovolle activiteiten zijn en er op grond van het bestemmingsplan geen LPG tankstations mogelijk zijn.
- Transport van gevaarlijke stoffen vindt plaats over vastgelegde transportassen en buisleidingen. Aan weerszijden van deze assen wordt een zone van 50 meter als gemengd gebied beschouwd.

4 Vlekkenkaart van de gemeente Alphen aan den Rijn

Uit: Beleidsvisie externe veiligheid Alphen aan den Rijn – Ruimte, ook in de toekomst

Het principe van 'scheiden en concentreren' uit par. 3.2.5 is vertaald naar een vlekkenkaart voor 2018 (figuur 5). Deze vlekkenkaart geeft aan hoe de gemeente ruimte wil reserveren voor ontwikkeling.

Figuur 5: vlekkenkaart met na te streven ruimtelijke indeling in 2018

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

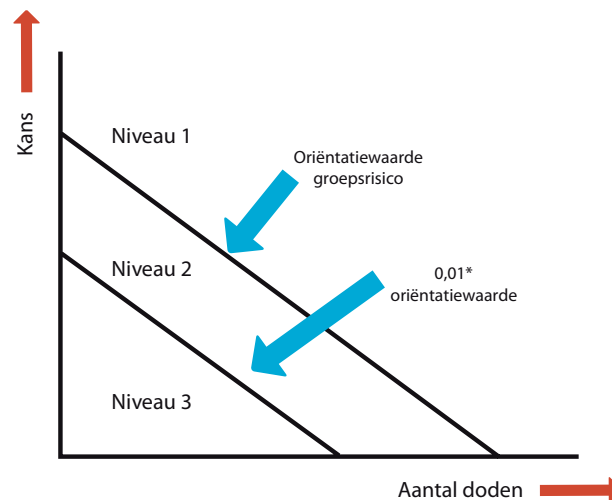
3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

4 Afwegingskader groepsrisico van de gemeente Alphen aan den Rijn

Uit: Beleidsvisie externe veiligheid Alphen aan den Rijn – Ruimte, ook in de toekomst

Figuur 4: afwegingskader groepsrisico

Niveau 1: groepsrisico is groter dan de oriëntatiewaarde

Activiteiten die bijdragen aan het vergroten van het GR zijn niet toegestaan, tenzij aan de volgende voorwaarden wordt voldaan¹:

- De bevolking is en blijft actief geïnformeerd, en weet wat er te doen staat in het geval van een calamiteit (Communicatie).
- Er is een reductie van het groepsrisico te verwachten binnen afzienbare tijd. Door een periodieke evaluatie zal dit worden bevorderd (Horizon).

- Er bevinden zich geen beperkt zelfredzame personen binnen het invloedgebied (Anticipatie).
- De activiteit heeft een groot maatschappelijk nut op de betreffende locatie (Motivatie).
- Er zijn voorzieningen getroffen die maken dat de hulpdiensten tijdig worden gealarmeerd, snel ter plaatse kunnen zijn en beschikken over voldoende mogelijkheden om de calamiteit te kunnen bestrijden (Preparatie).
- Alle mogelijke te treffen maatregelen om het risico bij de bron te beperken zijn benut.

Niveau 2: groepsrisico ligt tussen oriëntatiewaarde en 0,01 oriëntatiewaarde

Activiteiten die een toename van het GR veroorzaken worden toegestaan, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Alle redelijkerwijs te treffen maatregelen zijn getroffen om het risico te reduceren.
- De hulpdiensten kunnen adequaat ingrijpen als een calamiteit zich voordoet.
- De bevolking is goed geïnformeerd over hoe te handelen bij een calamiteit.

Niveau 3: groepsrisico is kleiner dan 0,01 keer oriëntatiewaarde

Het GR is verwaarloosbaar, activiteiten die tot een toename van het GR leiden worden toegestaan zolang het GR onder de grens van 0,01 OW blijft. Er zijn in het kader van EV geen extra veiligheidsmaatregelen nodig.

¹ De gemeente sluit hierbij aan bij de CHAMP methode die door de Provincie Zuid-Holland is ontwikkeld.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

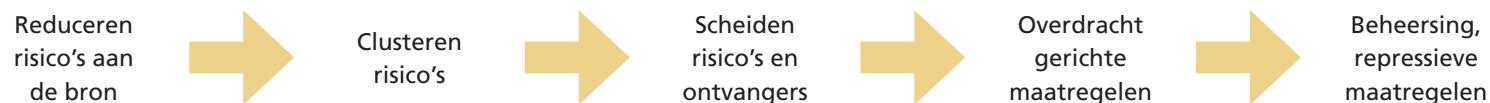
4 Uitvoeringsprogramma

4 Prioritering

De veiligheidsladder RSCM is een methode om te prioriteren. Deze ladder is ook de basis van het provinciale conceptbeleidsplan externe veiligheid van juni 2010. De provincie volgt overigens niet de volgorde van de RSCM ladder. Zij heeft meegewogen op welke terreinen nog de meeste veiligheidswinst te boeken is.

De 'veiligheidsladder' RSCM bestaat uit de volgende onderdelen:

- reduceren,
- clusteren,
- scheiden,
- maatregelen.

De prioriteit voor te nemen maatregelen neemt in beginsel af van links naar rechts: het reduceren van risico's aan de bron heeft de voorkeur boven maatregelen als betere constructies van kwetsbare bestemmingen of vluchtwegen inbouwen. De gedachte hierachter is dat het beter is schade vooraf te voorkomen dan schade aan de achteraf te beperken. In vrijwel alle gevallen worden echter alle soorten maatregelen (al dan niet actief) getroffen. Uiteindelijk blijft er een restrisico over. Als een groepsrisicoverantwoording op grond van wet- en regelgeving verplicht is, voert de gemeente deze uit. Op basis van de groepsrisicoverantwoording wordt vastgesteld of het geheel van maatregelen voldoende wordt gevonden en het restrisico acceptabel.

In het beleidsplan EV van juni 2010 heeft de provincie Zuid-Holland de 'veiligheidsladder' RSCM als basis gebruikt. De ladder is vervolgens vertaald in de volgende thema's en op volgorde van prioriteit gezet:

- Het clusteren van risicovolle activiteiten,
- Het verantwoord combineren van risicovolle activiteiten en (beperkt) kwetsbare objecten,
- Het reduceren van risico's aan de bron,
- Het nemen van maatregelen in de omgeving van een risicovolle activiteit,
- Het verhogen van de kwaliteit van de uitvoering.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

3.1 Wat is een beleidsvisie?

3.2 Waarom stel ik een beleidsvisie op?

3.3 Hoe stel ik een beleidsvisie op?

- Bepaal de uitgangspunten.
- Verken de bestuurlijke ambities.
- Werk de visie en het ruimtelijk beleid uit.
- Bepaal de strategie voor implementatie.
- Benoem het overgangsbeleid.

3.4 Verankering en borging

3.5 Tips & tricks

4 Uitvoeringsprogramma

Bestaande en nieuwe situaties in de gemeente Alphen aan den Rijn

5. EV-beleid en uitvoeringsstrategie

Het toekomstbeeld dat de externe veiligheidsvisie schetst, wijkt af van de huidige situatie. In bijlage 3 is een samenvattend overzicht gegeven van deze afwijkingen voor een aantal deelgebieden van de gemeente Alphen aan den Rijn. Dit hoofdstuk geeft aan hoe de gemeente met deze verschillen om wil gaan, in welke mate actief wordt ingezet op realisatie van het streefbeeld en welke middelen de gemeente daarbij wil inzetten.

5.1. Uitgangspunten voor beleid

De gemeente stelt de volgende uitgangspunten aan het te voeren beleid:

- De gemeente wil bestaande situaties alleen actief veranderen wanneer er sprake is van overschrijding van wettelijk vastgelegde veiligheidsnormen.
- De ontwikkeling van nieuwe situaties wordt waar mogelijk gestuurd in de richting van de ambities en het streefbeeld zoals vastgelegd in de hoofdstukken 3 en 4.

Voor het realiseren van de ambities kiest de gemeente voor een beleidshorizon die samenvalt met die van de Stadsvisie: het jaar 2018.

Afbakening 'nieuwe' en 'bestaande' situaties

De gemeente rekent in beginsel alle situaties waaraan derden rechten kunnen ontleen tot 'bestaande situaties'. Voor risicobronnen beperkt de gemeente dit tot al (op grond van de milieureggeving) vergunde situatie. Deze situatie duidt de gemeente aan met 'veiligheidsruimte'. Vanuit externe veiligheidsoptiek is de veiligheidsruimte het totaal van PR 10⁻⁶ contour, groepsrisico en invloedsgebied. De gemeente beschouwt een al aanwezige risicobron dus als 'bestaand' zolang de (eventueel veranderde) bedrijfsactiviteiten binnen de vergunde veiligheidsruimte blijven. Bedrijven kunnen hun bedrijfsvoering zodoende voortzetten, zolang ze binnen de grenzen blijven van de veiligheidsruimte die in bestaande milieuvergunningen is vastgelegd. Dit geldt ook wanneer deze bronnen zich bevinden op plaatsen die vanwege het streefbeeld minder gewenst zijn.

Voor kwetsbare objecten rekent de gemeente alle ontwikkelingen die passen binnen vigerende bestemmingsplannen tot de bestaande situaties, voor zover bij de vaststelling van die bestemmingsplannen conform het Bevi een verantwoording is gegeven van het groepsrisico.

Beleid voor nieuwe situaties

De gemeente zal voor nieuwe situaties een beoordeling uitvoeren waarbij bezien wordt in welke mate de voorgestelde initiatieven passen binnen het streefbeeld en de ambities die in de hoofdstukken 3 en 4 zijn opgenomen. De ruimtelijke kant van dit beleid is weergegeven in de vlekkenkaart. Deze zal via de instrumenten van de ruimtelijke ordening doorwerking krijgen.

In bijlage 4 is een schematische weergave opgenomen van factoren die bij de beoordeling worden betrokken.

Beleid voor bestaande situaties

De gemeente wil actieve uitplaatsing van bestaande risicobronnen voorkomen. Alleen wanneer er sprake is van overschrijding van wettelijk vastgelegde normen wil de gemeente actief ingrijpen in de situatie van bestaande bronnen. Uit de nulmeting blijkt dat er anno 2009 geen sprake is van overschrijding van wettelijk vastgestelde veiligheidsnormen.

De gemeente kiest er voor om de maatschappelijke dynamiek te gebruiken om de gestelde ambities te realiseren. Als de gelegenheid zich voordoet, zal gebruik worden gemaakt van natuurlijke momenten om verplaatsing van een risicobron te stimuleren. Het gevolg van deze keuze is dat de ambities in het jaar 2018 ten aanzien van bestaande situaties mogelijk niet volledig zullen worden gerealiseerd. Tegelijk zal de veiligheidssituatie niet verslechteren doordat nieuwe situaties aan deze externe veiligheidsvisie worden getoetst.

Met betrekking tot ontwikkeling van kwetsbare objecten die passen in vigerende bestemmingsplannen zal de gemeente niet actief interveniëren, tenzij ze in gebieden liggen waarin een incidentenscenario geldt met mogelijk meer dan 10 dodelijke slachtoffers. In dat geval zal de gemeente een nieuwe afweging maken en hierover een beargumenteerd besluit nemen zoals aangegeven in paragraaf 3.4.

Uit vergelijking van de nulmeting met het streefbeeld blijkt dat de ambities nog niet zijn gerealiseerd. Zo ligt een deel van de gebieden die op de vlekkenkaart als woongebied zijn aangemerkt in het invloedsgebied van risicobronnen waar zich een incident kan voordoen dat meer dan 10 doden kan veroorzaken. De gemeente kiest er voor om deze situatie niet actief te veranderen, maar daar wel op aan te blijven sturen zodra zich - door maatschappelijke of technische ontwikkelingen - daartoe mogelijkheden voordoen.

In bijlage 4 is een schematisch overzicht opgenomen van de werkwijze die de gemeente zal volgen bij behandeling van externe veiligheidsrelevante aanvragen.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.

- Benoem de activiteiten.

- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.

- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

4.1 Wat ... is een uitvoeringsprogramma?

De visie bevat de doelen en de ambities van de gemeente, in het uitvoeringsprogramma staat de activiteiten die uitgevoerd moeten worden om die doelen te bereiken en de middelen.

De kern van het vastleggen van de uitvoering is

- Benoem wat er gedaan moet worden,
- Laat het bestuur er een besluit over nemen,
- Zie er (periodiek) op toe dat de uitvoering ook daadwerkelijk verloopt zoals gepland.

Het uitvoeringsprogramma is een belangrijk hulpmiddel om de activiteiten op EV-gebied tijdens de looptijd van het EV-beleidsplan te programmeren. Het bestaat uit de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de bestuurlijke ambities en streefbeelden, (verwijzen naar het visiedocument kan natuurlijk ook),
- Bestuurlijke prioriteitenagenda,
 - Wat zijn de prioriteiten?
 - Welke instrumenten worden ingezet?
 - Wanneer worden deze instrumenten ingezet?
- Overzicht van concrete activiteiten, inclusief verantwoordelijken en realisatietermijnen,
 - Bijvoorbeeld: het wijzigen van bestemmingsplannen om EV-risico's in te perken door de afdeling RO in het lopend en komend jaar,
- Monitoring en evaluatiemomenten,
- Borging van de actualisatie van de beleidsvisie.

Het uitvoeringsprogramma wordt (jaarlijks) door de verantwoordelijke organisatieonderdelen doorvertaald naar operationele plannen voor betrokken organisatieonderdelen.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.

- Benoem de activiteiten.

- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.

- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

4.2 Waarom ... stel ik een uitvoeringsprogramma op?

Door de uitvoering van het EV-beleid in acties vast te leggen zorgen we ervoor dat de doelstellingen van het beleid ook gerealiseerd kunnen worden. Zonder het vastleggen van acties en toezicht dat deze acties ook daadwerkelijk worden uitgevoerd (monitoring) is er een reële kans dat het beleid een dode letter is.

4.3 Hoe ... stel ik een uitvoeringsprogramma op?

Het uitvoeringsprogramma wordt op de volgende manier opgezet

- Benoem de agenda en de hoofdpunten,
- Benoem de activiteiten,
- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe,
- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

Het is aan te bevelen om ook het uitvoeringsprogramma projectmatig aan te pakken. Stel een projectleider aan die verantwoordelijk wordt voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma.

Benoem de agenda en de hoofdpunten

Maak hiervoor gebruik van de visie waarin de ambities, de doelen en de prioritering al vermeld staan.

Benoem de activiteiten

De activiteiten volgen uit de doelen die in de visie beschreven staan.

Er zijn in ieder geval een aantal vaste activiteiten:

- Aanvullen en actueel houden van het RRGs.
- Aanvullen en actueel houden van de ISOR.
- Interne advisering over ontwikkelingen binnen de EV-regelgeving.
- Opstellen van verantwoordingen GR in het kader van bestemmingsplanwijzigingen of vrijstellingsprocedures (ruimtelijke onderbouwing).
- Opstellen van verantwoordingen GR in het kader van het verlenen van milieuvergunningen voor Bevi-bedrijven.
- Coördinatie van activiteiten van externe partijen (milieudienst of regionale uitvoeringsdienst, veiligheidsregio).
- Uitvoeren van eventueel geconstateerde saneringssituaties.
- Als voor routing is gekozen: routeren van gevaarlijke stoffen (weg, spoor, water) en daarmee samenhangende werkzaamheden zoals het beheren en toegankelijk maken van informatie over routes over provinciale wegen.
- Aanvullen en actueel houden van kennis over ligging van EV-relevante buisleidingen.
- Communiceren over risico's (als onderdeel van de beleidsvisie EV of door het opstellen en uitvoeren van een apart risicocommunicatieplan).
- In stand houden van voldoende EV-kennis om het beleid toetsbaar te kunnen uitvoeren (bijvoorbeeld door het volgen van cursussen of deel te nemen aan kennisnetwerken).

► Actietabel

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.

- Benoem de activiteiten.

- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.

- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

Om de in de visie beschreven doelen te halen, kunnen de volgende instrumenten worden ingezet:

- Bestemmingsplannen en doordachte ruimtelijke planontwikkeling,
- Milieuvergunningverlening voor Bevi-bedrijven,
- Juiste opbouw van de hulpverleningsketen.

▶ Instrumenten

Externe veiligheid is een onderwerp, dat alleen optimaal kan worden aangepakt in een multidisciplinaire omgeving. Om de ambities uit de visie te kunnen realiseren zullen alle beschikbare instrumenten voor het reguleren en beheersen van externe veiligheid op elkaar moeten worden afgestemd. Een effectieve uitvoering van het EV-beleid vraagt dan ook om expliciete werkafspraken.

Het meest optimale resultaat ontstaat als in ieder geval werkbare afspraken worden gemaakt tussen de milieudienst (regionale uitvoeringsdienst), de medewerkers van beleidsvelden Ruimtelijke Ordening en Bouw en Woningtoezicht en de (regionale) brandweer. De regionale brandweer (Veiligheidsregio) heeft een wettelijke adviestaak over de verantwoording van het groepsrisico. Daarnaast zullen de beleidsvelden Verkeer en Economische Zaken in mindere mate betrokken zijn bij het realiseren van EV-verantwoorde ruimtelijke ontwikkelingen.

Gebruik hierbij processchema's als hulpmiddel.

▶ Processchema Wet Milieubeheer

▶ Processchema Wet Ruimtelijke Ordening: principebesluit

▶ Processchema Wet Ruimtelijke Ordening: wijziging bestemmingsplan

Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe

Werk de acties verder uit in taken, verantwoordelijkheden en middelen. Maak gebruik van de tabel. Die ook al is gebruikt bij het uitvoeren van de scan van de uitvoeringsorganisatie bij de nulmeting (2.3 onderdeel 'Scan de uitvoeringsorganisatie'). In de tabel staat bij elke taak de procesverantwoordelijke vermeld en de beleidsvelden waarvan een inhoudelijke bijdrage wordt verwacht.

Maak een opzet voor de borging door monitoring

Omschrijf hoe de monitoring eruit gaat zien. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een verantwoordelijke voor de monitoring en een bepaalde termijn waarop de monitoring moet plaatsvinden.

4.4 Verankering en borging

Verankering en borging vraagt aandacht voor de volgende zaken:

- Het informeren van alle betrokken afdelingen binnen de gemeente over de randvoorwaarden zoals vastgelegd in het externe veiligheidsbeleid.
- Het maken van duidelijke interne en externe werkafspraken tussen alle betrokken afdelingen om de uitvoering van het vastgestelde beleid te borgen.
- Het beschrijven van werkprocessen voor het vaststellen van de taakstellingen rondom externe veiligheid. Dit moet uiteraard passen binnen de gangbare methoden waarop binnen de gemeente werkprocessen worden geborgd.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.
- Benoem de activiteiten.
- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.
- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

- Het opnemen van het onderwerp externe veiligheid in de checklists en werklijsten waarmee normaliter gewerkt wordt.
- Het tot uitvoering laten komen van de acties, die uit het beleidsdocument worden afgeleid. Als voorbeeld kan worden genoemd het aanpassen van bestemmingsplannen ter voorkoming van ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen.
- Het instellen van een praktisch gerichte projectleider, die verantwoordelijk wordt voor de data en termijnen.
- Het opstellen van een praktisch en werkbaar risicocommunicatieplan om invulling te geven aan de wettelijke verplichtingen.

4.5 Tips & tricks

- Leg in de beleidsvisie vast welke organisatie toeziet op de uitvoering van het beleid. Een aantal onderwerpen van het beleidsplan valt niet 'automatisch' onder de taken en verantwoordelijkheden van één van de beleidsvelden. Om er voor te zorgen dat deze toch aandacht houden kan bijvoorbeeld een beleidsteam EV worden ingesteld dat jaarlijks toeziet op de uitvoering.
- Leg in de beleidsvisie vast dat de verantwoordelijke partijen en organisatieonderdelen jaarlijks een actieplan opstellen. Leg in een uitvoeringsprogramma vast wanneer welke hoofdpunten van het beleid worden gerealiseerd.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.
- Benoem de activiteiten.
- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.
- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

Voorbeeld van een actietabel

Het uitvoeringsprogramma bestaat onder andere uit een aantal actiepunten, die voor een bepaalde termijn gerealiseerd moeten worden. In onderstaande tabel staan een aantal van die acties. Uiteraard zal

de exacte inhoud per gemeente verschillend zijn, iedere gemeente stelt immers zijn eigen visie op externe veiligheid op. De tabel kan gebruikt worden om een eigen actietabel mee te vergelijken.

Actiepunt	Verantwoordelijke	Termijn
De beleidskeuzes uit de visie dienen in de gemeentelijke organisatie bekend te worden gemaakt.		
De gebiedsgerichte beleidskeuzes in de verschillende bestemmingsplannen vastleggen.		
Minimaal een wijzigingsplan vaststellen met de termijnen waarop de aanpassingen zijn gerealiseerd.		
Saneringssituaties uit de nulmeting oplossen.		
Aanwijzen van een centraal coördinerend contactpersoon EV, die verantwoordelijk is voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma.		
Maken van afspraken over het coördineren en toetsen van verantwoordingen GR.		
Maken van afspraken met de regionale brandweer over het toetsen van verantwoordingen GR.		
Vastleggen van de werkprocessen voor de beleidsvelden RO, milieu, brandweer en verkeer over externe veiligheid.		
Opnemen van EV-taken in afdelingsplan en reserveren van budgetten.		
Actueel houden ISOR bestand.		
Actueel houden RRGs bestand.		
Beheer van de informatie vervoer gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor toewijzen aan een functie.		
Beheer ligging buisleidingen voor gevaarlijke stoffen toewijzen aan een functie.		
Opstellen plan voor een passende risicocommunicatie over externe veiligheid.		
Vaststellen van de opleidingsbehoefte voor het thema externe veiligheid.		

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.
- Benoem de activiteiten.
- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.
- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

Instrumenten voor beleidsuitvoering

Voor de uitvoering van een beleid op externe veiligheid staan verschillende instrumenten ter beschikking. De belangrijkste zijn:

- EV-randvoorwaarden in bestemmingsplannen,
- EV-voorschriften in milieuvergunningen voor Bevi-bedrijven,
- Juiste opbouw van de hulpverleningsketen.

EV-randvoorwaarden in bestemmingsplannen

Vermijd ongewenste situaties in de toekomst. Beoordeel daarom in hoeverre in de huidige bestemmingsplannen het bouwen van kwetsbare objecten in de directe omgeving van risicobronnen mogelijk is.

Als ongewenste ontwikkelingen op basis van het bestemmingsplan mogelijk zijn, dient dat bestemmingsplan te worden herzien.

Het tegenhouden van nieuwe risicobronnen (met name bedrijven met gevaarlijke stoffen) te dicht op kwetsbare objecten kan deels via de Wet milieubeheer worden gerealiseerd. Het is aan te bevelen ook hiervoor de bestemmingsplannen aan te passen.

Door een creatieve invulling van nieuwe plangebieden of het creatief vormgeven van inbrei-locaties kan effectief worden omgegaan met de randvoorwaarden voor veiligheid.

Binnen een ruimtelijk plan dient gelet te worden op:

- Aard van het risico,
- Afstanden van kwetsbare objecten ten opzichte van risicobronnen,
- Toename van het groepsrisico,
- Zelfredzaamheid van de aanwezige populatie,
- Bereikbaarheid van hulpverlening in geval van calamiteiten,
- Bluswatervoorzieningen.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.

- Benoem de activiteiten.

- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.

- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

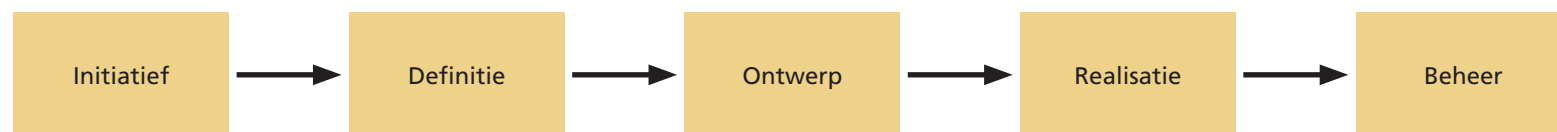
4.5 Tips & tricks

Een planproces bestaat in principe uit een aantal vast te definiëren stappen. Al in een vroeg stadium is de basisvraag over externe veiligheid van belang: in hoeverre is een project realistisch in relatie tot zijn omgeving. Het is verder essentieel is om te bedenken dat de genoemde stappen vaak meerdere keren worden doorlopen. Als een planopbouw hierdoor expliciet wijzigt, zal ook de verantwoording van de EV-paragraaf herhaald moeten worden.

EV-voorschriften in milieuvergunningen voor Bevi-bedrijven

Nieuwe vestiging van Bevi-bedrijven, maar ook wijzigingen en/of uitbreidingen van bestaande zijn onderworpen aan de Wet milieubeheer. Via de vergunningvoorschriften kunnen eisen worden gesteld aan veiligheidsvoorzieningen. Uitgangspunt daarbij is de stand der techniek (BBT). Ook moet in de considerans van de vergunning een verantwoording voor het GR worden opgenomen. Het bedrijf moet de verantwoording GR opstellen. Deze GR-verantwoording wordt getoetst en ter advies aangeboden aan de (regionale) brandweer.

Het reguliere planproces:

Elke fase kent een min of meer tastbaar product als resultaat. In de loop van het proces kan dit product echter drastisch wijzigen.

De resultaten van het reguliere planproces:

*) dit kan ook een stedenbouwkundig plan of een ruimtelijke onderbouwing zijn.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.
- Benoem de activiteiten.
- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.
- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

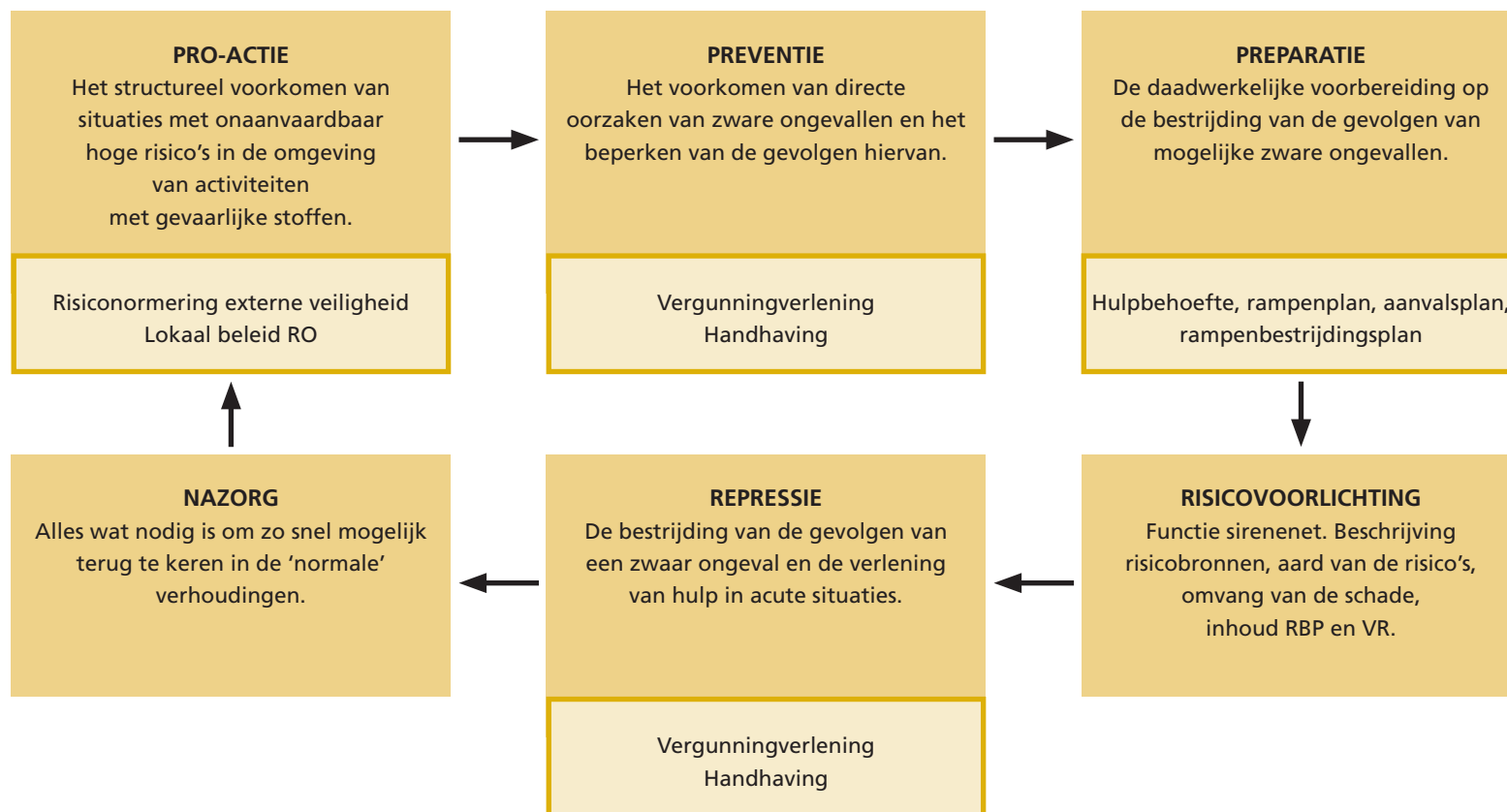
Een gevolg van het gewenste veiligheidsniveau kan zijn, dat specifieke bedrijfsontwikkelingen op bepaalde plaatsen in de gemeente niet meer passen. In de vergunningverlening dient hiermee rekening te worden gehouden.

Als een milieudienst voor de gemeente actief is, is het verstandig over de verantwoording van het groepsrisico expliciete afspraken te maken.

Juiste opbouw van de veiligheidsketen

Alle voorzorgsmaatregelen kunnen niet voorkomen, dat er calamiteiten optreden. Geen enkel veiligheidsbeleid kan zo effectief zijn, dat er geen risico's meer overblijven. Een gedegen veiligheidsbeleid verlaagt dan het risico zo ver als mogelijk en zorgt voor een effectieve aanpak bij een calamiteit. Die effectieve aanpak wordt vormgegeven in de veiligheidsketen.

De veiligheidsketen

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

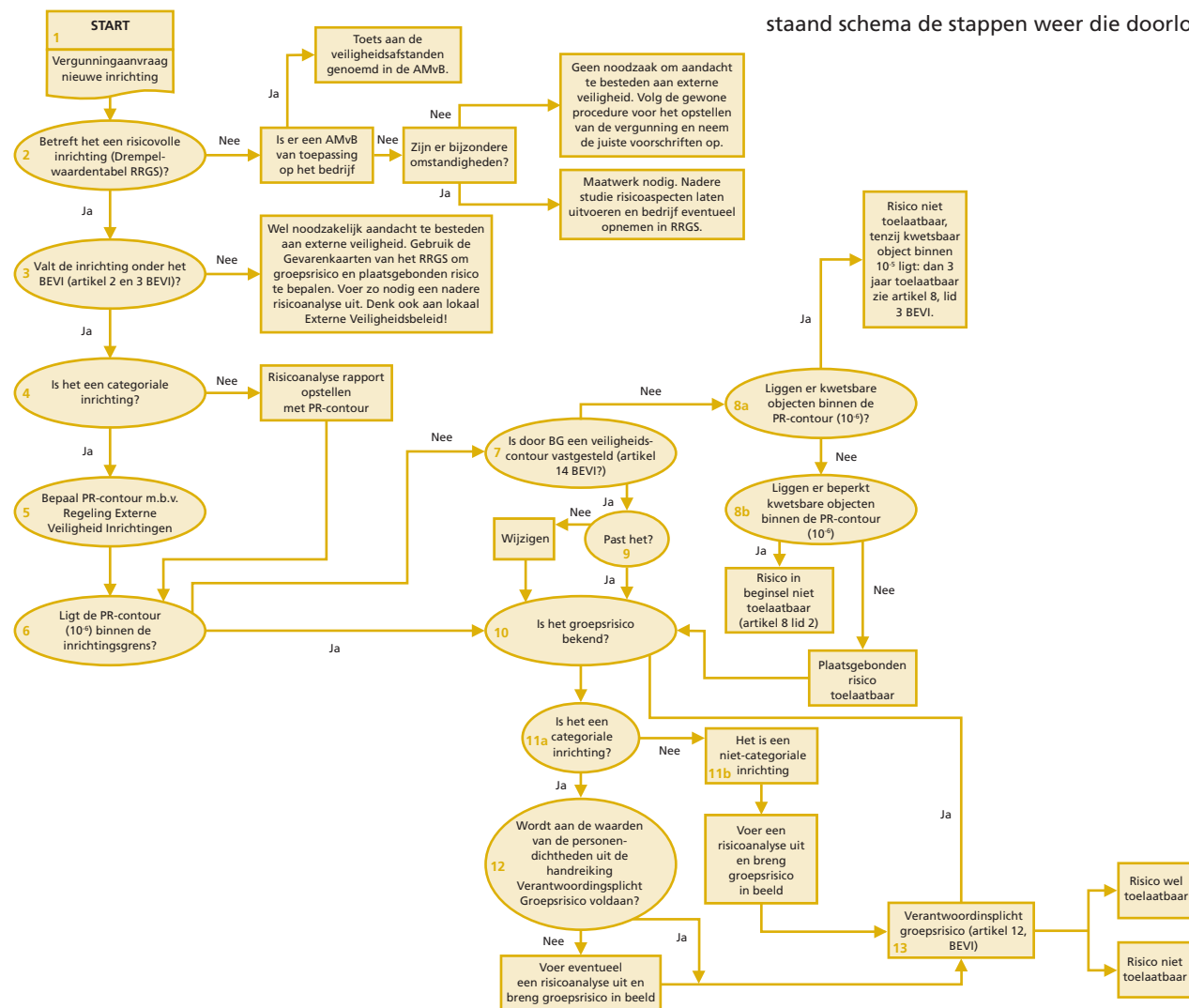
4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.
- Benoem de activiteiten.
- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.
- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

Processchema Wet Milieubeheer

Bij behandeling van een vergunningaanvraag Wet milieubeheer dient de afweging te worden gemaakt of er sprake is van een vergunning voor een in het Bevi aangewezen inrichting. Als dat zo is, geeft onderstaand schema de stappen weer die doorlopen moeten worden.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

- Benoem de agenda en de hoofdpunten.

- Benoem de activiteiten.

- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.

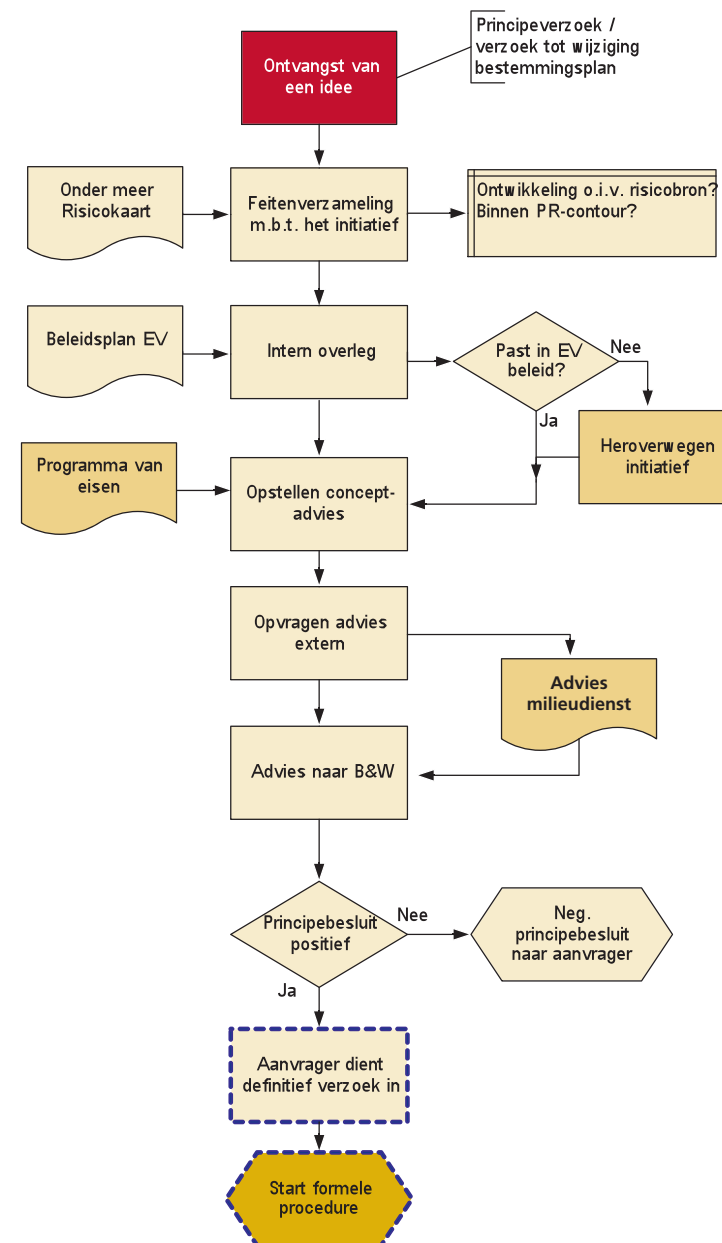
- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

Processchema Wet Ruimtelijke Ordening: principebesluit

Vaak wordt (op verzoek van een initiatiefnemer) binnen de gemeente beoordeeld in hoeverre een plan past binnen de visie van de gemeente voordat een officieel verzoek wordt ingediend. Een positief principebesluit is feitelijk een informeel akkoord voor het plan. Om die reden wordt het plan op een aantal aspecten beoordeeld, waaronder op externe veiligheid. Het schema hiernaast geeft weer waar en hoe externe veiligheid aan de orde zou moeten komen.

1 Voorbereiding

2 Nulmeting

3 Beleidsvisie

4 Uitvoeringsprogramma

4.1 Wat is een uitvoeringsprogramma?

4.2 Waarom stel ik een uitvoeringsprogramma op?

4.3 Hoe stel ik een uitvoeringsprogramma op?

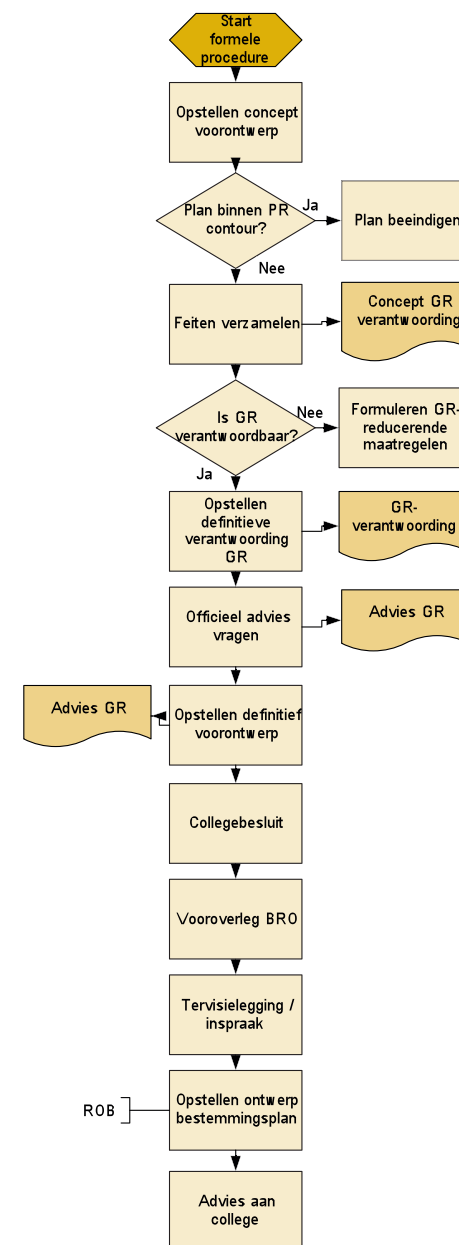
- Benoem de agenda en de hoofdpunten.
- Benoem de activiteiten.
- Deel taken, verantwoordelijkheden en middelen toe.
- Maak een opzet voor de borging door monitoring.

4.4 Verankering en borging

4.5 Tips & tricks

Processchema Wet Ruimtelijke ordening: wijziging bestemmingsplan

Een officieel verzoek tot wijziging van een bestemmingsplan, meestal op basis van de aanvraag van een bouwvergunning, dient een paragraaf te bevatten over externe veiligheid. In het schema hiernaast staan de belangrijkste aandachtspunten om het proces te borgen. Een principebesluit is hier dan vaak al aan voorafgegaan.

EV-gestuurde taken	Procesverantwoordelijk	Inhoudelijke bijdrage								Voorwaarden	
		vl*	hh	ro	vd	ev	bw	kb	co	da	
Risico-inventarisatie											
Inventariseren van risicovolle bedrijven, beoordelen knelpunten	vergunningverlener (vl)	x				x	x				Tenminste eens per jaar actualiseren, register is in beheer provincie, vaststellen PR, GR en invloedsgebieden
Inventariseren LPG-tankstations, analyse knelpunten	vergunningverlener	x	x			x	x				Vaststellen PR, GR en invloedsgebieden
Inventariseren transportroutes	verkeersdeskundige	x			x	x	x				Vaststellen PR, GR en invloedsgebieden
Inventariseren buisleidingen	leidingen beheerder					x	x				Vaststellen PR, GR en invloedsgebieden
Inventariseren (beperkt) kwetsbare objecten	brandweer / RO planner			x		x	x				Kwetsbare objecten binnen invloedgebieden bekend
Vastleggen in RRGs (Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen)	EV-regisseur					x	x			x	Tijdig ingevoerd, tenminste eens per jaar (vanaf 2008)
Invoeren ISOR (Informatie Systeem Overige Ramptypen)	behandelaar gebruiksvergunningen					x	x				Tijdig ingevoerd, tenminste eens per jaar
Beheer risico-informatie, invoeren in Argis	beheerder infosystemen			x	x		x			x	Informatie overzichtelijk en toegankelijk
Waar nodig QRA (kwantitatieve risico-analyse) laten uitvoeren	EV-regisseur	x		x	x	x	x				Rekenmethodiek Bevi (Revi)-inrichtingen volgens geldende rekenvoorschriften (pakketten: Safeti-NL (inrichtingen), RBM II (vervoer), Carola (buisleidingen))
(Laten) beoordelen QRA	EV-regisseur					x	x				
Verlenen Wm-vergunningen											
Beleidsuitgangspunten vaststellen, borgen werkprocessen	lijnverantwoordelijke vergunningverlening	x	x	x	x	x	x	x			Beleidsuitgangspunten bekend en vertaald naar Service Level Agreement, eventueel aanpassen van APV
Onderkennen dat inrichting EV-relevant is	vergunningverlener	x		x		x					
Actualiseren van Wm-vergunningen (na Bevi toets)	vergunningverlener	x				x	x				
Stimuleren van bedrijven om zelf veiligheidsmanagement in te voeren	handhaver	x	x			x	x		x		

Advies over plaatsgebonden risico, eventueel groepsrisico, waar mogelijk/nodig terugdringen	EV-regisseur	x		x	x	x	x				
Toezicht houden op uitvoering	lijnverantwoordelijke vergunningverlening		x				x				Toetsen uitvoering aan Service Level Agreement
Handhaving Externe Veiligheid											
Prioriteit en beleid EV-handhaving vaststellen	lijnverantwoordelijke handhaving	x	x	x		x	x	x			Prioriteiten bepaald
Implementeren kwaliteitseisen professionalisering handhaving	lijnverantwoordelijke handhaving		x								
Inspectieprogramma opstellen, borging kwaliteitsprogramma	lijnverantwoordelijke handhaving		x				x				
Beoordelen en bewaken prioriteitstelling voor EV	milieuregisseur		x				x				Toetsen uitvoering aan Service Level Agreement
Toezicht op uitvoering inspectieprogramma (kwaliteitsborging)	lijnverantwoordelijke handhaving										Toetsen uitvoering aan Service Level Agreement
Transport gevaarlijke stoffen											
Beleid transport gevaarlijke stoffen vaststellen	milieuregisseur			x	x	x	x	x			Beleid vastgesteld, duidelijke richtlijnen
Borgen dat EV adequaat wordt meegewogen in het verkeersbeleid	lijnverantwoordelijke verkeersbeleid				x		x				Werkprocedures vastgelegd
Routering en handhaving routes	verkeerskundige		x	x	x		x				(Geactualiseerde) routeplan
Transport naar Bevi-bedrijven beoordelen	verkeerskundige	x	x		x	x					Alle risico's bekend
Ontheffingen verlenen	verkeerskundige	x			x		x				
Handhaving transport gevaarlijke stoffen uitwerken	milieuregisseur		x				x				Prioriteiten bekend en vastgesteld
EV-visie en beleid											
Visie op gebiedsgericht EV-beleid ontwikkelen	milieuregisseur	x	x	x	x	x	x	x	x		Visie vastgesteld
Opstellen van een structuurvisie EV	milieuregisseur	x	x	x	x	x	x	x	x		Als alternatief voor EV-beleidsvisie, maakt vertaling naar RO en aparte GR-verantwoordingen in bestemmingsplannen overbodig
Eventueel aanpassen van APV (bv vastleggen beperkt aantal verkooppunten vuurwerk in bepaald gebied uit oogpunt openbare orde)	milieuregisseur	x	x	x		x					Aangepast APV

Beleidsbepalen voor borging van de uitvoering van EV-taken	milieuregisseur	x	x	x	x	x	x	x			
Beleidsmonitoring en verantwoording EV-beleid bepalen	milieuregisseur	x	x	x	x						Jaarlijkse verantwoording
Veiligheidsregio beleid (risicobeheersing en risicoprofiel)	milieuregisseur							x			Binnen regio afspraken taken en verantwoordelijkheden
Beleidscoördinatie rampenbestrijding en EV-beleid	milieuregisseur, kabinet					x	x	x			Provincie betreft betreffende gemeente bij overleg Brzo'99 veiligheidsrapporten
Saneringen											
Vaststellen urgente saneringssituaties (Bevi/Revi), plannen saneringen	lijnverantwoordelijke milieubeleid	x				x					Urgente saneringssituaties bekend en zijn nu gepland (volgens Bevi)
Vaststellen niet-urgente saneringssituaties (Bevi/Revi), plannen saneringen	EV-regisseur	x				x					Niet-urgente saneringssituaties bekend en binnen het jaar 2010 gepland
Verkennen mogelijk toekomstige sanerings-situaties t.g.v. RO planontwikkeling	lijnverantwoordelijke milieubeleid			x		x					Alle situaties bekend
Vorbereiding van het saneringsbesluit	vergunningverlener	x		x		x					
EV en Ruimtelijke Ordening											
Vertalen EV-visie naar RO-structuurvisie	RO-planner			x		x	x				EV in RO-visie opgenomen
Ontwikkelen van checklist voor beoordeling EV-relevantie bij RO-plannen	EV-regisseur			x		x	x				Alle RO-plannen voorzien van EV-paragraaf
Beoordelen of EV-relevant is bij RO-plannen (bestaande situaties)	RO-planner			x		x	x				Beoordelingsmethode is bekend en ingevoerd
Actualiseren van EV-paragraaf in RO-plannen (bestaande situaties)	RO-planner			x		x	x				
Beoordelen van toekomstige EV-knelpunten (obv bestaande RO-plannen)	RO-planner			x		x	x				In planning opgenomen
Borgen van EV-inbreng in RO-plannen (nieuwe situaties)	RO-planner			x		x	x				Vroegtijdige EV inbreng is geborgd

Verantwoording Groepsrisico											
Beleidsuitgangspunten GR-verantwoording vastleggen	milieuregisseur			x		x	x	x			Beleid vastgesteld, voldoet aan handreiking VROM, alle relevante situaties zijn bekend en verantwoord
Vaststellen van te verantwoorden situaties GR milieu/RO, huidig en gepland	vergunningverlener/RO-planner	x		x	x	x	x				
Bepalen invloedsgebied, effectafstanden en contouren	vergunningverlener/RO-planner	x		x		x	x				
Bepalen (beperkt) kwetsbare bestemmingen binnen invloedsgebied	vergunningverlener/RO-planner	x		x			x				
Beoordelen van mogelijke (technische) maatregelen voor risicobeperking	vergunningverlener/RO-planner	x			x	x	x				
Beoordelen van mogelijkheden voor risicobeperking via zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid	vergunningverlener/RO-planner	x		x		x	x				
Vorbereiden verantwoording GR	vergunningverlener/RO-planner	x		x		x	x				
Bestuurlijk vaststellen GR-verantwoording	EV-regisseur										
Risicocommunicatie											
Onwikkelen van risicocommunicatiebeleid	lijnverantwoordelijke communicatie					x	x	x	x		Beleid vastgesteld
Opstellen van jaarlijks risicocommunicatieplan	lijnverantwoordelijke communicatie							x	x		Communicatieplan vastgesteld en wordt gemonitord
Uitvoeren van risicocommunicatieplan (structurele borging EV)	communicatiekundige								x		
Vorbereiden informatiebijeenkomst over vast te stellen EV-beleid	EV-regisseur					x			x		
Risicokaart beheer, doorlinken vanaf website gemeente	EV-regisseur						x	x	x	x	
Jaarlijkse BIR-folder	EV-regisseur								x		
EV-organisatie											
Opstellen van beleid en doelen gericht op EV-organisatie	lijnmanagement, EV-regisseur										

Opstellen van overzicht taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden	milieuregisseur	x	x	x	x	x	x		x		Taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden duidelijk, werkprocessen vastgesteld en bekend
Toedelen en formaliseren van verantwoordelijkheden en bevoegdheden	directieteam										
Opstellen van werkprocessen en procedures om uitvoering EV beleid te borgen	lijnverantwoordelijken					x					
Versterken en borgen van samenwerking tussen verschillende disciplines (milieu, RO, etc)	EV-regisseur					x					
Beoordelen van organisatorische behoefte (formatie, kennis, scholing)	lijnverantwoordelijken					x					
Jaarlijks overzicht behoefte specialistisch EV-advies	EV-regisseur					x					
EV in rampenbestrijding	EV-regisseur					x	x	x			
* vl = vergunningverlener, hh = handhaver, ro = ro-deskundige, vd = verkeersdeskundige, ev = ev-regisseur, bw = brandweer, kb = kabinet, co = communicatiedeskundige, da = databeheerder											